

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Anna Korhonen & Juliaana Jussila

ISYYS MURROKSESSA

MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvila isän vanhemmuutta tukemassa

Sosiaali- ja terveysala
2017

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaaliala

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Anna Korhonen & Juliaana Jussila
Opinnäytetyön nimi	Isyys murroksessa. MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvila isän vanhemmuutta tukemassa
Vuosi	2017
Kieli	suomi
Sivumäärä	70 + 4 liitettä
Ohjaaja	Ahti Nyman

MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi-iltaperhekahvila on Vaasan yhdistyksen järjestämä toiminnallinen ryhmä isille ja heidän lapsilleen. Tämän opinnäytetyön tehtävänä oli selvittää, mikä merkitys MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilalla on toimintaan osallistuville isille sekä heidän vanhemmuudelleen. Tutkimuksessa tarkastellaan myös miten vertaistoiminta on vaikuttanut isän vanhemmuuteen ja millaiseksi isät kuvailevat tuen tarpeensa. Tutkimuksessa halettiin myös selvittää, miten isät kokevat nykypäivän isäroolin.

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys muodostui isä-käsitteistä, sekä niistä teemoista, jotka tulivat isien vastauksista julki. Tutkimuksen keskeisimmät käsitteet ovat isyys ja isärooli, isän tukeminen, vertaistuki ja jaettu vanhemmuus. Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena ja se suoritettiin tammikuussa 2017 MLL:n Vaasan yhdistyksen tiloissa isä-lapsi -iltaperhekahvilan toimintakerralla. Tutkimukseen osallistui 7 isää. Tutkimusaineisto kerättiin paperisella kyselylomakkeella. Aineisto analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä.

Tutkimustuloksissa kävi ilmi, että MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvila koettiin myönteiseksi isätoiminnan muodoksi. Ryhmän toiminnan arvioitiin vaikuttaneen positiivisesti isän vanhemmuuteen antamalla mahdollisuuden vertaistukeen ja lasten kanssa vietettyyn aikaan. Tutkimukseen osallistuneet isät kokivat isäroolin muuttuneen sekä perheen sisällä, että yhteiskunnallisesti. Nykypäivän isä kuvattiin vastauksissa aktiiviseksi, läsnä olevaksi ja tasavertaiseksi vanhemmaksi äidin rinnalla. Vastauksissa ilmeni myös isän tuen tarve, etenkin vertaistuen merkitys.

Avainsanat	isyys, isärooli, isän tukeminen, vertaistuki ja jaettu vanhemmuus
------------	---

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Sosiaaliala

ABSTRACT

Author	Anna Korhonen and Juliaana Jussila
Title	The Changing Role of the Father. Father-Child Family Café Organized by Mannerheim League for Child Welfare in Vaasa.
Year	2017
Language	Finnish
Pages	70 + 4 Appendices
Name of Supervisor	Ahti Nyman

Father-Child Family Café is a functional group for fathers and their children organized by Mannerheim League for Child Welfare in Vaasa. The purpose of this bachelor's thesis was to find out what the influence of Father-Child Family Café is for the fathers and their parenthood. A further goal was to find out how peer activity has influenced on the fathers' parenthood and how the fathers describe their need of support. Additionally, one of the main goals was to find out how fathers experience the role of father these days.

The theoretical framework consisted of the concept of the father and the themes which came up in the fathers' responses. The theoretical framework includes a definition of fatherhood, the role of the father, supporting father, peer support and shared parenthood. A qualitative method was used in this research. The material was collected at Father-Child Family Café of Vaasa MLL in January 2017 and 7 fathers participated in the study. The inquiry was carried out with a questionnaire, which had open-ended questions. The results were analyzed using material-based content analysis.

The results show that Father-Child Family Café organized by Mannerheim League for Child Welfare in Vaasa was felt to be a positive form of activity for fathers. Activity of the group was considered to have a positive influence on fatherhood since it gave a possibility to get peer support and spend time with children. The respondents had experienced that fatherhood has changed in the family and in the society overall. The modern father was described to be active, someone who was present and an equal parent alongside the mother. The responses showed also that the fathers have a need for support, especially peer support was felt to be important.

Keywords	Fatherhood, the role of the father, supporting father, peer support, shared parenthood
----------	--

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	9
2	JAETTU VANHEMMUUS JA ISYYS	10
	2.1 Vanhemmuuden roolit	11
	2.2 Parisuhteen merkitys vanhemmuudessa	13
	2.3 Isä tasavertaisena vanhempana	15
	2.4 Mitä on isyys?	18
	2.4.1 Näkökulmia isyyteen.....	19
	2.4.2 Isän rooli nykypäivän yhteiskunnassa ja kulttuurissa	22
	2.4.3 Isyys suomalaisen tutkimuksen valossa	24
	2.5 Isyyden tukeminen	26
	2.5.1 Vertaistuki	28
	2.5.2 Isäryhmät.....	28
	2.5.3 Isä perhepolitiikassa	29
	2.5.4 Isä uudistetussa isyyslaissa	32
3	MANNERHEIMIN LASTENSUOJELULIITTO – MLL	33
	3.1 MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvila.....	33
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	35
	4.1 Tutkimusmenetelmä.....	35
	4.2 Tutkimusaineiston kerääminen	36
	4.3 Aineiston analysointi	37
	4.1 Aineistolähtöinen sisällönanalyysi.....	38
	4.2 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	38
5	TUTKIMUSTULOKSET	41
	5.1.1 Isien ajatuksia Yle Kioskin Faija ei ole mutsin apuri -videosta..	41
	5.1.2 Nykypäivän isärooli vastaajien kokemana.....	43
	5.1.3 Nykypäivän isärooli suhteessa toiseen vanhempana.....	46
	5.1.4 Isien käyntitiheys MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi - iltaperhekahvilassa	48

5.1.5	Vastaajien kuvailemat syyt osallistua MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilan toimintaan	50
5.1.6	MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilan vaikutukset vastaajien vanhemmuuteen.....	52
5.1.7	Isän tuen tarve	54
5.1.8	Vastaajien neuvot muiden isien motivoimiseen osallistua MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilan toimintaan	56
6	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	59
7	POHDINTA	62
	LÄHTEET.....	66
	LIITTEET	

KUVIOLUETTELO

Kuvio 1. Vastaajien ajatukset Yle Kioskin Faija ei ole mutsin apuri –videosta (Yle Kioski 2016).....	42
Kuvio 2. Nykypäivän isärooli vastaajien kokemana.	44
Kuvio 3. Nykypäivän isärooli suhteessa toiseen vanhempaan.	46
Kuvio 4. Isien käyntitiheys MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilassa	49
Kuvio 5. Syyt osallistua MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilan toimintaan.....	50
Kuvio 6. Vastaajien kuvaukset MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilan vaikutuksesta vanhemmuuteen.....	52
Kuvio 7. Vastaajien kokema tuen tarve isyydelle	54
Kuvio 8. Vastaajien neuvot muiden isien motivoimiseen osallistua MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilan toimintaan	56

LIITELUETTELO

LIITE 1. Toiminnallisen isä-lapsi -iltaperhekahvilan mainos

LIITE 2. Saatekirje

LIITE 3. Kyselylomake

LIITE 4. Litterointi. Yle Kioski: ”Faija ei ole mutsin apuri” -video

1 JOHDANTO

Isyyttä on tutkittu vielä tänäkin päivänä suhteellisen vähän äitiyteen nähden. Keskustelua käydään kuitenkin aiheesta yhä enemmän. Osaltaan tähän on vaikuttanut isäroolin muutokset sukupuolierojen tasapainottuessa, mutta myös kasvava julkinen puhe isyyden tukemisesta. Pohtiessamme opinnäytetyön aihetta, heräsi meillä kiinnostus tutkia nykypäivän isyyttä, isäroolia ja sen tukemista tarkemmin. Tutkimisen kohteeksi valikoitui MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvila, jonka pyrkimyksenä on tarjota isille mahdollisuus vertaistukeen, sekä toiminnalliseen isä-lapsi aikaan.

Opinnäytetyössä pyrimme selvittämään, mikä merkitys MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilalla on toimintaan osallistuvilla isillä ja heidän vanhemmuudelleen. Millaisia vaikutuksia ryhmän toiminnalla on ollut isyydelle, sekä mikä saa heidät käymään vertaisryhmässä. Samalla tarkoituksenamme oli selvittää, miten isät kokevat nykypäivän isäroolin, sekä millaista tukea he vanhemmuudelleen mahdollisesti kaipaavat.

Opinnäytetyön kohdeorganisaationa toimi MLL:n Pohjanmaan piiri. Toivomme, että opinnäytetyön tutkimuksessa esiin tullut tieto kehittää MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilan toimintaa, sekä antaa ajankohtaista tutkimustietoa isyydestä ja isän tukemisesta. Isien puheenvuoron kautta isätoimintaa voidaan muuttaa yhä suunnitelmallisempaan ja tukea tarvitsevia isiä tavoittavampaan suuntaan.

2 JAETTU VANHEMMUUS JA ISYYS

Jaetun vanhemmuuden termillä tarkoitetaan yleensä vanhemmuuden molemmille osapuolille tasapuolisesti jakautuvaa vanhemmuutta. Jaetulla vanhemmuudella voidaan kuvata myös äidin ja isän välistä tehtävien ja roolien jakoa. (Valkonen 1995, 100–103.)

Äidiksi ja isäksi tulemiseen liittyy paljon erilaisia sosiaalisia ja kulttuurillisia arvostuksia ja merkityksiä. Vastuunkantaminen lapsen hoidosta ja huolenpidosta on vanhemmuuden keskeinen tehtävä. Arjessa vastuu lapsesta mielletään kuuluvaksi ideologisesti usein hyvään äitiyteen, ei juurikaan isyyteen. Hoivaava isä ja täysin jaettu vanhemmuus kuuluvat vielä nykyään enemmän diskurssien maailmaan kuin lapsiperhearkeen. Nykypäivänä kuitenkin nainen ja mies omaavat samat lähtökohdat vanhemmuudelle siinä mielessä, että molemmat ovat kouluttautuneita ja työelämässä toimivia. (Sevon & Huttunen 2002, 72.)

Vanhemmuus on yksi haastavimmista, vaativimmista ja stressaavimmista töistä ihmiselämässä. Se on myös yksi tärkeimmistä, sillä tapa jolla vanhemmuus suoritetaan, vaikuttaa suoraan seuraavan sukupuolen sydämeen, sieluun ja tietoisuuteen, heidän kokemukseensa merkityksestä ja yhteydestä sekä heidän elämäntapoihinsa. (Kabat-zinn 2011, 27.) Vanhemmuuteen yleensä liu'utaan vähitellen. Vanhemmuus muuttaa ihmisen persoonallisuutta joiltakin osin lähes pysyvästi. Äiti on ja pysyy naisena, isä miehenä, mutta entiseen ei vanhemmaksi tulemisen jälkeen enää usein ole. Äidin ja isän menneisyys ja heidän lapsuudessa saama hoiva vaikuttavat omaan lapseen kohdistuviin odotuksiin monilta osin. Parisuhteen laadulla on myös suuri merkitys. Jos partneri on epäluotettava tai väkivaltainen, voivat häneen liittyvät mielikuvat siirtyä jopa lapseen. (Sinkkonen 2008, 98–99.)

Jaetun vanhemmuuden periaatteiden mukaisesti kahden vanhemman perheen äitiys ja isyys nähdään enenevästi samanarvoisina ja pitkälle myös samankaltaisina vanhemmuuden muotoina myös tulevaisuudessa. Mahdolliset erot syntyvät kuin missä tahansa muussa työnteossa, jossa on kaksi erilaista ihmistä. Jotkin erot van-

hempien välillä taas johtuvat siitä, että miehillä ja naisilla on myös historiallisesti erilaisia tyylejä ja tapoja ratkaista käytännön hoito- ja kasvatustilanteita. Isyyden kannalta olennaista tässä uudenaikaisessa vanhemmuuden roolijaossa on se, ettei häntä suljeta pois joistakin varhaishoitotilanteista. Avainasemassa ovat erityisesti neuvolatyöntekijät ja synnytyssairaaloiden henkilökunta, joiden asenteilla ja toimimisella on suuri merkitys tulevan isän ja äidin isyysajatteluun. (Huttunen 2001, 95.)

2.1 Vanhemmuuden roolit

Naisten palkkatyöllistyminen ja keskustelu tasa-arvosta, sekä uuden miessukupolven kokemukset lapsen tulon ja hoitoon liittyen, ovat vieneet vanhemmuuden roolit uuteen aikakauteen 1980 -luvulta lähtien. Ennen hoivaava isä oli vain teoreettinen kuvitelma, nyt sille löydettiin jo käytännön kokemusta. Muutos näkyi myös lainsäädännössä, kun äitiyttä määrittelevistä laeista siirryttiin yhä enemmän sukupuolineutraaleihin vanhempien oikeuksia ja velvollisuuksia koskeviin lakeihin, sekä isien erityisoikeuksiin. Tästä esimerkkinä on äitiysrahan muuttaminen äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaksi vuonna 1985. (Vuori 2004, 47.) Tutkitun tiedon ja teknologian kehityksen myötä muutos 60-luvun vanhemmuuden käsityksistä on nykypäivään verrattuna hämmästyttävällä tasolla. Kuten Huttunen toteaa teoksessaan *Isänä olemisen uudet suunnat* (2001, 13), isyydestä puhutaan nykyään enemmän, ja erilaisin näkökulmin. Isyyttä on tutkittu vielä tänäkin päivänä suhteellisen vähän. Viime vuosien aikana isyys on noussut enemmän keskustelun ja kiinnostuksen kohteeksi länsimaisen kehityskulun seurauksena (Aalto & Kolehmainen 2004, 9.)

Perinteiseen isän rooliin on liitetty muun muassa ankaruus, kurikasvatus, emotionaalinen etäisyys lapsista ja vaimosta sekä epätasa-arvoinen kotitöiden jakaminen. Myös kasvatusvastuu on ehkä ajateltu olevan suurempi osa äidin roolia. Vaimon on ajateltu huolehtivan kodin ja lapset, isä on huolehtinut talouden ylläpidosta. Nykyään puhutaan myös pehmoisistä, jotka ovat aiempaa enemmän mukana lastenhoidossa ja kotitöissä. Nykypäivänä hyvän isän ajatellaan olevan mahdollisimman paljon äidin kaltainen. (Sinkkonen 1998, 18.)

Suomessa on vallinnut keskustelukulttuuri, jossa äitiys on nähty lapsuuden suoja-tekijänä, mutta isyyttä ei niinkään. Kuitenkaan asiantuntijapuheenvuoroissa tai vanhemmuutta arvioitaessa isyys ei juuri koskaan näytä olevan äitiyttä parempaa. Isyys ja isien tehtävät vanhempina on viime vuosina usein määritelty lähinnä naisen tarpeiden kautta. Nainen usein näyttäytyy automaattisesti hyvänä äitinä. Tätä käsitystä tukee perusoletukset lapsenhuollosta. Oletuksissa naisten usein ajatellaan olevan luonnostaan miehiä parempia vanhempia ja lapsiperheen arjesta huolehtijoita. (Lehtonen 2007, 52.)

Helppoa vanhemmuuden roolien muutos ei ole ollut. Isän rooli perheen elättäjänä ja auktoriteettina, sekä ”äitimyytin” purkautuminen ovat tuoneet vanhemmat täysin uuteen tilanteeseen, jossa hämmennys ja neuvottomuus ovat ottaneet sijaa muuttuneissa olosuhteissa. Vielä kaksikymmentä vuotta sitten esimerkiksi isyydelle oli itsestään selvä yhteinen ymmärrys. Nykyään hyvälle isyydelle on olemassa lukematon määrä käsityksiä. (Huttunen 2001, 9.)

Isä ei ole äidin apulainen. Isyys on aina miehelle mahdollisuus, mutta kasvua itseenäiseksi toimivaksi vanhemmaksi voi kuitenkin jarruttaa suhde kumppaniin. Miehen tulisi olla äidin rinnalla tasavertainen kumppani ja vanhempi, jolle voi kertoa avoimesti omista toiveistaan ja tarpeistaan. Kun perheeseen tulee lapsi, muuttuu miehen ja naisen asema erilaiseksi. Molemmilla on uusia tehtäviä ja vaatimuksia. Miehen ja naisen uudet roolit vanhempina eivät muodostu itsestään, vaan se vaatii aikaa ja totuttelua. Jos isän asema on perheessä epäselvä, voivat roolit muuttua isästä apulaiseksi. Tällöin nainen kantaa perheessä vastuun, isä saa vain valikoitua tehtäviä. Kun miehen oma ajattelu ja aktiivisuus ovat mieheltä kiellettyjä, isyyden ja miehisyiden ilo kuolee. (Juvakka & Viljamaa 2002, 36–37.)

Vanhemmuudessa on erotettavissa yleensä roolit ja suhde lapseen. Äidille läheinen suhde lapseen ja äidin rooli ovat yleensä enemmän itsestäänselvyyksinä pidettyjä asioita verrattuna isään. Mies taas voi pahimmilleen välttyä kokonaan haasteista ja identiteetistä lapsen hoito- ja kasvatustyön osalta. Äidin ja isän välillä on myös valtakysymyksiä isyyden suhde- ja roolikysymysten ohella. Niiden käsitteilyyn edellyttää se molemmilta vanhemmilta avoimuutta ja valmiutta statuskysy-

mysten käsittelyyn. Usein vanhemman tieto voi olla myös valtaa, joka voi ilmentyä esimerkiksi siinä, kuka perheessä päättää tai tilanteet johdetaan. Isän olisi hyvä myös selvittää itselleen, mitä isyys todella merkitsee, minkä osuuden se elämässä saa sekä miten se kytkeytyy miehen kokonaisidentiteettiin. (Rönkä & Rönkä 1998, 79–83.)

Isän ei tarvitse pyydellä anteeksi tai kokea huonoa omaatuntoa siitä, että äiti on pidemmällä tai syvemmillä vanhemmuuteen kasvussaan raskaana ollessaan. Isän kannattaa ottaa oma paikka perheessä, ja muistaa että perheessä on kaksi eri tavalla toimivaa ja eri asioihin huomiota kiinnittävää vanhempaa. Toinen antaa ravinnon ja sylin eri tavoin kuin toinen. Kummatkin ovat silti lapselle läheisiä ja rakkaita. Isän ei kannata eriytyä vanhemmuudestaan ajattelemalla sen olevan naisten juttu. Äitityyliä ei myöskään tarvitse matkia. Isänä voi olla omalla tavallaan. Tietoisesti voi päättää myös olla erilainen tai samanlainen kuin lapsuudenkodin isä. Vanhemmuus ei myöskään ole äidin ja isän välinen kilpailu siitä, kumpi luo paremman suhteen lapseen. Se on kuitenkin elinikäinen kilvoittelu omassa vanhemmuudessa siitä, mihin pystyy, kuinka tuttu ja läheinen suhde lapseen muodostuu, miten luotettava, herkkä ja ymmärtäväinen vanhempi osaa lapselle olla. (MLL 2017 a.)

Uudenlaisen vanhempien rooliajattelun myötä isän ei ole syytä kuitenkaan ryhtyä äidiksi äidin paikalle eikä syrjäyttää naista hänen hoivaajan tehtävässään. Sen sijaan isän tulisi entistä tiiviimmin toimia äidin tukena pikkuvauvan hoidossa sekä osallistua lastenhoitoon ja kasvatukseen aina vain enemmän, mitä suuremmaksi lapsi kasvaa. Vanhemmuuden jakamista tasan miesten ja naisten kesken painottava malli on nykyään kulttuurillisesti vahva. (Vuori 2003, 54.)

2.2 Parisuhteen merkitys vanhemmuudessa

Vanhempien hyvä keskinäinen suhde on paras koti lapselle. Puolisoiden keskinäisten ongelmien, kotona näkyvän riitelyn on huomattu haittaavan lapsen kehitystä. Siitä voivat olla seurausta lapsen tunne-elämän vaikeudet. Parisuhteen päättyessä, isyyden katsotaan usein olevan toissijaista äitiyteen verrattuna. Tänäkin

päivänä, parisuhteen päättymisen jälkeen, joukko isiä taistelee oikeudestaan tavata lapsiaan. (Sinkkonen 1998, 73.)

Vaikka vanhempien hyvää keskinäistä suhdetta painotetaan, osapuolet tuovat aina mukanaan siihen omat historiansa ja vaiheensa lapsuuden kokemuksista alkaen. Sen, miten heitä rakastettiin, tai ei rakastettu. Myös se, ovatko he saaneet lapsena hellyyttä tai istuneet vanhempiensa sylissä voi vaikuttaa omaan suhteeseen. Parisuhde on eräänlainen kiintymyssuhde, johon heijastuvat omat lapsuuden kiintymyskokemukset. Jos on joutunut vastaamaan itsestään liian aikaisin, olemaan aina reipas ja kuuliainen, voi olla vaikea sietää intiimiyttä tai läheisyyttä puolisoon ja omien lasten tarvitsevuutta ja riippuvuutta. Hyviä parisuhteita on monenlaisia. Joskus tavattoman erilaiset ihmiset viihtyvät yhdessä vuosikymmeniä, toisinaan puolisot ovat taas todella samanlaisia tai muuttuneet ajan oloon samanlaisiksi. (Sinkkonen & Korhonen 2015, 21–22.) Vaikka parisuhteen kulttuuriset muodot vaihtelevat rajusti, suhteeseen liittyvät tunteet ovat hyvin samankaltaisia ajasta ja paikasta riippumatta. Ihastuminen, rakastuminen, mustasukkaisuus ja omaa kumppania kohtaan kehittyvä syvä kiintymys ovat parisuhteen keskeisiä teemoja. (Rotkirch 2014, 73.)

Sinkkonen ja Korhosen (2015, 22) mukaan onnellisten parisuhteiden osapuolet eivät aina ole kokeneet harmonista lapsuutta, ja monella heistä saattaa olla vielä käsittelemättömiä asioita vanhempiaan vastaan. Tällöin heidän on täytynyt vapautua lapsuuden varjoista ja käydä läpi prosessi, jonka aikana he ovat päätyneet tekemään omassa elämässään erilaisia ratkaisuja, kuin mihin heidän omat vanhempansa olivat ajautuneet.

Naisen seksuaalisuus muuttuu äidiksi tulon jälkeen, ja tämä muutos kannattaa käydä läpi yhdessä vaalien hyvää parisuhdetta. Jos mies on liian hienotunteinen ja äitiys tuntuu liian pyhältä tai arjessa kaiken edelle menevältä, katoaa puolisoiden välinen eroottinen ilo ja värinä. Isä saa halailla, kuiskata ja koskettaa. Vauvan tullessa taloon, ei kannata ajatella, että ”sitten joskus, kun lapsi on isompi”. Nainen on lapselle äiti, mutta myös miehen kumppani parisuhteessa. Miehellä on tärkeä

tehtävä myös auttaa puolisoaan olemaan menettämättä kosketusta omaan seksuaalisuuteensa. (MLL 2017 a.)

Nykyään yleistyvien miesten isyysvapaiden pitämisellä on nähty olevan myönteisiä seurauksia myös lapsen vanhempien keskinäiselle suhteelle. Jos isä on halukas pitämään täydet kolme viikkoa isyysvapaataan, on tutkimuksissa havaittu, että parisuhteessa ollaan muita tyytyväisempiä molemminpuoliseen kunnioitukseen ja ymmärretyksi tulemiseen (isät) ja työnjakoon kotitöissä (äidit). (Työ- ja elinkeinoministeriö 24/2009, 64.)

Hyvä parisuhde tarjoaa miehelle turvaa ja tukea, sekä alustan rakentaa omaa isyytään. Oman puolison tuki ja suhtautuminen vanhemmuuden jakoon voidaan nähdä eräänlaisena edellytyksenä vanhemmuudelle ja aktiiviselle isyydelle. Aktiiviselle isälle oma puoliso voi olla tärkein tuen tarjoaja lapsen vanhemmuudessa. Lapsen myötä ennestään hyvä parisuhde voi syventyä. Yhteinen lapsi, jonka vanhemmuus puolison kanssa nyt jaetaan yhdistää parisuhteessa uudella tavalla. (Eerola 2008, 64.)

2.3 Isä tasavertaisena vanhempana

Vanhemmuus ja sukupuoli ovat käsitteitä, joilla on vahva historiallinen, tilastollinen ja sosiaalinen yhteys luonnostaan. Vanhemmuus on biologisestakin näkökulmasta sukupuolisesti jaettua. Se perustuu myös sosiaalisiin sukupuolikäsityksiin vanhemmuuden rooleista. Äitiys ja isyys ovat rooleja vanhempina, joita on tarkasteltu läpi historian niin mieheyden (maskuliinisuuden) kuin naiseuden (feminiinisuuden) kontekstissa. (Lanne 2014, 18.)

Isän ja lapsen välistä varhaista vuorovaikutusta on tarvetta tutkia ja tukea. Se vaikuttaa kummankin osapuolen terveyteen ja hyvinvointiin. Isien hyvinvointi on usein riippuvainen siitä, kuinka heidän lapsensa voivat tai kuinka he kokevat voivansa tukea lastensa hyvinvointia. Lasten hyvinvointi on riippuvainen kummankin vanhemman kyvystä luoda merkityksellinen vuorovaikutussuhde lapseen. Voidaan myös sanoa, että isät ovat herkkiä lapselle ja toisinpäin. (Jämsä 2010, 64.)

Miehen ja naisen vanhemmuus tuntuu useimmiten hyvin samankaltaiselta. Vanhemmuuden mukanaan tuoma rakkaus, investoinnit ja uhraukset ovat pääosin yhtäläisiä isän ja äidin välillä. Suomalaiset isät ja äidit tekevät myös yhä samankaltaisempia asioita ansiotyössä, kuin kotona. Sukupuolten välinen kuilu kotitöiden ja lastenhoidon määrässä on kaventunut viime aikoina. Joitain eroja äitiyden ja isyyden välillä on kuitenkin löydettävissä. Siinä missä äidin hoiva lasta kohtaan on vahva ja yleinen, mutta jossain määrin kuitenkin ehdollinen, isän hoivaa voi sanoa valinnaiseksi. Myös geneettinen äitiys on aina tiedossa, toisin kuin isyys. Äidin sisällä tapahtuva hedelmöittyminen luo ensimmäisen kuilun eri sukupuolten vanhemmuuden välille. On myös ajateltu, että nisäkkäillä emon kiintymys poikaan alkaa välittömästi heti raskauden, synnytyksen ja imetyksen myötä. Isillä ei tätä samalla tavoin ole. Ihmisellä isyys syntyy lähes aina lapseen parisuhteen kautta. Mies kiintyy kumppaninsa odottamaan ja synnyttämään lapseen. (Rotkirch 2014, 92–94.)

Isyytensä kanssa sinut oleva mies on perheessä tasavertainen kasvattaja yhdessä lapsen äidin kanssa. Nykynainen myös odottaa usein mieheltä tasavertaisuutta kodinhoitoon, kasvatukseen ja vanhemmuuteen. Tämä on haaste myös äidille, sillä hän ei saa ottaa kaikkea kasvatusvastuuta itselleen, vaan hänen on jaettava se miehen kanssa vauva-ajasta alkaen. Näin mies saa tilaa kasvattajana ja vanhempana, eikä jää tai tunne oloaan ulkopuoliseksi. (Juvakka & Viljamaa 2002, 9.)

Vanhemmiksi tullessa isä on usein mukana kaikissa raskauden vaiheissa. Samalla tavoin isä iloitsee vauvan ensimmäisistä potkuista tai ultraäänikuvista. Vain muutama vuosikymmen sitten isät eivät olleet tervetulleita mukaan synnytykseen. Heidän ajateltiin olevan haitaksi hermostuneisuudellaan ammattilaisten työskentelylle ja tartuttavan infektioita. Nykyään tilanne on kuitenkin toinen. Isiä valmennetaan synnytykseen ja he ovat tervetulleita sairaalaan. Isät ovat usein mukana äidin synnytyksessä, mikä on todistettavasti myös parantanut äidin oloa ja jopa kipuja. (Sinkkonen 1998, 55–58.)

Isäksi tuleminen merkitsee miehelle myös omien halujen hallintaa. Kun perheeseen tulee lapsi, joutuvat tällöin isän omat tekemiset ja haluamiset toiselle sijalle.

Vauvan ja äidin tarpeet ovat ensisijaisia. Jokainen päivä äidiksi muuttuneen naisen ja vauvan kanssa auttavat rakentamaan miehelle omaa isyyttään. Vähitellen mies oppii tasapainoilemaan kumppanin, vauvan sekä omien tarpeidensa kanssa. Itsekäs ajattelu vähenee ja vastuunkantaminen tuntuu tärkeältä tehtävältä. (Juvakka & Viljamaa 2002, 30.)

Verrattuna äitiin, isällä on myös havaittu paljon samoja biologisia valmiuksia hoitaa lasta heti sen synnyttyä. Äidit ja isät valitsevat usein erilaiset mutta toisiaan täydentävät toimintatavat. Useissa tutkimuksissa on esimerkiksi todettu, että isä otti vauva-aikana lapsen syliin vasta, kun vauva vaatii sitä. Äiti ottaa usein enemmän sijaa vauvan hoitorooliin, isät taas enemmän leikkivät pienen lapsen kanssa. (Viljamaa 2003, 20.) Mies voi myös ryhtyä yksin oman lapsensa vanhemmaksi. Aivan kuten äidin ja lapsen kohdalla, isävanhemmuuden tunnesuhde kasvaa kiintymyksestä joka voi syntyä eri tavoin. (Rotkirch 2014, 99.)

Lehtosen (2007, 61) mukaan erotilanteissa, lastensuojelutoimissa ja -lainsäädännössä isä on nähtävä lähtökohtaisesti tasa-arvoisena lapsen huoltajana äidin kanssa. Myös neuvola- ja sosiaalityössä on siirryttävä tasa-arvoisesti niin lasta, äitiä kuin isääkin tukeviin ja ohjaaviin toimintamalleihin. Samalla voidaan kehittää molempien vanhempien varhaista vuorovaikutusta ja turvallisten kiintymyssuhteiden syntymistä tukevaa lapsiperheneuvolaa ja muita palveluja. Puheet naistenneuvoloista ja muista nais- ja äitimyytistä organisaatioista on lopetettava. Miesten osuutta sosiaali- ja perhepalveluiden työntekijöistä ja koulutukseen hakevista tulisi kasvattaa. Isä voi olla lapsen hyvä huoltaja myös yksinkin, ja yhteiskunnan on annettava sekä lapselle että isälle siihen äidin kanssa tasavertainen oikeus ja mahdollisuus.

Perhe-elämän vastuita jaetaan nykyään yhä tasaisemmin. Isät osallistuvat lasten hoitoon yhtä tiiviimmin, mutta erotilanteessa ollaan usein toimittu totutulla tavalla. Äiti on nähty ja ajateltu usein näissä tilanteissa olevan ensisijainen lapsen huoltaja. Tällöin jaettu vanhemmuus turvaa, että molemmat vanhemmat ovat mukana lapsen arjessa. Kyse on laajojen tapaamisoikeuksien mahdollistamisesta niin äidille kuin isälle tasapuolisesti. Vanhempien erossa joudutaan punnitsemaan isyyden

arvoa. Lapsen edusta tarvitaan syvällisempi tulkinta, joka huomioi myös isyyden ansiot lasten elämässä. Vaikka suomalaisen miehen asema isänä on tasa-arvoistumassa on myös kriisin kohdatessa muistettava isyyden todellinen arvo tasavertaisena lapsen huoltajana. (Sund 2007, 62–63.)

Yhteishuolto on nykyään yleisin lasten huoltomuoto parisuhteen loppumisen jälkeen. Lapsen edun ja vanhemmuuden säilymisen kannalta sen on ajateltu olevan yksi tärkeä tekijä. Yhteishuollosta poikkeamiseen tarvitaan aina hyvät perusteet. Äideille aiemmin myönnettiin isiä herkemmin oikeudet lasten yksinhuoltoon, mutta nykyään siihen vaaditaan kuitenkin jo selkeämmät perustelut. Vielä nykyään usein ajatellaan, että lähihuoltajuus myönnetään automaattisesti äidille, mutta tästä ollaan pyrkimässä pois. Parin vuoden ikäinen lapsi voidaan jo määrätä isälle asumaan. Pienempien lasten kohdalla äidin läheisyyden on ajateltu olevan tärkeämpää. Lasten tulee asua toisen vanhemman luona vakituisesti, vaikka lapset olisivatkin äidin ja isän yhteishuollossa. Mikäli äidillä ei ole merkittäviä puutteita asuinolosuhteissaan, terveydentilassaan tai kasvatuskäytössään, määrätään erityisesti imetysvaiheessa olevat vauvat äidille asumaan. Tuomioistuimen päätökset määräytyvät aina kokonaisuuden ja erilaisten tekijöiden perusteella, kun vanhemmat ovat tasavertaisia kasvattajia lapselleen. (SVAHN 2017.)

2.4 Mitä on isyys?

Isä-termillä tarkoitetaan usein toista huoltajaa, joka on äidin ohella laillisesti ja sosiaalisesti vastuussa lapsen kasvatuksesta ja hoidosta. Biologisesti isiä voi olla vain yksi. Muut isyyden sosiaalisemmat merkitykset ja tulkinnat, kuten psykologisuus ovat huomattavasti biologisuutta hatarampia. Isyys on usein merkityksellinen asia henkilön omalle identiteetille ja elämän päämäärälle. Merkityksellistä voi olla myös tieto omien geenien jatkuvuudesta. (Sinkkonen 2012, 62.)

Isä on lapselle malli, josta lapsi saa paljon vaikutteita tarkkailemalla, kuuntelemalla, ja elämällä mukana arjessa. Jotta miehestä kasvaa kypsä isä, hänen tulee ymmärtää, että lapset ovat parhaita opettajia isäksi kasvamisessa. Miehen oma isä näyttää isänä olemisen mallia ja vaikuttaa aina isyyden taustalla, niin hyvässä kuin

pahassakin. Omalta isältään mies on oppinut arvoja ja suhtautumista vanhemmuuteen. Lapset kasvattavat isää vähintään yhtä paljon, kuin isä heitä. Oppi tulee kokemuksen kautta. Mies kykenee isyyteen parhaiten, jos hän itse on aidosti kiinnostunut isyydestään eikä toimi pakon edessä. Tällöin isyys on miehellä kunnia ja eräänlainen arvo, ja panostaminen siihen on vapaaehtoista. (Juvakka & Viljamaa 2002, 30–31.) Isän merkitystä ei pidä myöskään sotkea miehisiin isyyteen. Isyyden ja eroperheiden tutkijat ovat osoittaneet, että isä on tärkeimmillään läsnä olevana ja tukea antavana hahmona. Miehen mallin sijaan tarvitaan osallistuvia vanhempia. (Rotkirch 2014, 130.)

2.4.1 Näkökulmia isyyteen

Sanan ”isä” voimakas mielleyhtymä liittyy usein juuri miehen ja lapsen väliseen biologiseen yhteyteen. Biologisesti ajateltuna se tarkoittaa sitä, että ”isä” on lapsen siittäjä, ja hänen sukusolustaan lapsi on saanut alkunsa joko luonnonmenetelmällä tai keinohedelmöityksellä. Biologisessa isyydessä lapsi on saanut puolet geneettisestä perimästään tietyltä mieheltä, eli lapsen isältä. Usein jopa ajatellaan, että vain biologinen isyys vain tekee oikean isän. Isän biologisuuden kautta, on usein määritelty myös juridista isyyttä. (Huttunen 2001, 57–62.) Nykyään lapsen isä voidaan määrittää DNA-testien ansiosta. Isän ei tarvitse epäillä näin sitä, onko hän lapsen isä biologisesti vai ei (Sinkkonen 2012, 23). Isällä on myös juridinen eli laillinen isyys lapseen. Sillä tarkoitetaan yhteiskunnan antamia oikeuksia ja velvollisuuksia lapseen nähden lain edessä. Juridiseksi isäksi voi tulla vain avioliiton isyysoletuksen myötä, isyyden tunnustamisen yhteydessä (L13.1.2015/11) tai adoption kautta (L20.1.2012/22). Siihen liitetään vahvasti myös huoltajuus- ja elatusvelvollisuuskysymykset (Sinkkonen 2012, 62–63).

Yhtä oikeaa tapaa olla mies ja isä ei ole, vaan jokainen muodostaa itse oman isyytensä. Onnistuminen isyydessä voi tapahtua monenlaisin eri keinoin. Itseensä luotava isä arvioi itse omat onnistumiset ja epäonnistumiset. Toiset panostavat voimakkaammin perheeseen, kun taas toisille isyys on lähinnä perheen elättämistä ja taloudesta huolta kantamista. Tärkeintä on, että isä itse tietää roolinsa ja viihtyy siinä. Parhaimmillaan isä kokee onnistuneensa, kun hän tuntee täyttävänsä mo-

lemmat, sekä elatus- että huolenpitovelvollisuutensa. (Juvakka & Viljamaa 2002, 9.) Miehen omasta lapsestaan saama tarkoituksellisuuden ja täyttymyksen tunne vaihtelee suuresti. Osalle isänä olo on merkityksellisempää kuin toisille. (Envall 2005, 117.)

Kun miehestä tulee isä, hänen on hyväksyttävä ehkä yksi elämän suurimmista muutoksista. Lapsen syntymän jälkeen elämä muuttuu monella tapaa. Miehen oma rooli, ajankäyttö, taloudellinen tilanne, puoliso ja parisuhde usein muuttuvat, vaikka samalla myös tilalle tulee jotain uutta ja hyvää. Isäksi tullessa myös vuorovaikutustaitojen merkitys kasvaa. Tarvitaan enemmän keskustelua, jakamista ja yhteisiä sopimuksia. Asioista on puhuttava ja asetettava myös toisen tarpeisiin. (MLL 2017 a.)

Sosiaaliselta rakenteeltaan isyys on tuore ja jokseenkin myös sattumanvarainen. Vaikka isyys on biologinen välttämättömyys, se ei ole miehisyyden osa niin voimakkaasti, kuin esimerkiksi äitiys naiseudessa. (Sinkkonen 1998, 39.) Isyyden käsitteisiin voidaan liittää biologisen ja juridisen isyyden lisäksi myös muita määritelmiä. Niitä ovat sosiaalinen ja psykologinen isyys.

Sosiaalisella isyydellä tarkoitetaan lapsen kanssa arjen jakamista, asumista sekä hoivan ja huolenpidon antamista. Lapsen kanssa kulkeminen ja esiintyminen ovat myös osa sosiaalista isyyttä. Psykologisella isyydellä tarkoitetaan isäsuhteen tunnepohjaista, kiintymykseen perustuvaa puolta. Tämä taas voi määrittäytyä enemmän lapsen kautta, ketä hän pitää isänään. Se voi kuvata kiintymyssuhdetta, turvaa ja kasvatuksellista arvovaltaa. Lapsi saattaa myös puhutella sosiaalista isäänsä etunimellä, jolloin suhde on myös jokseenkin kaverillinen. (Sinkkonen 2012, 62–63.) Huttusen (2001, 58) mukaan eräänlaisena ihanteena voidaan yleisesti pitää sitä, että nämä eri isyyden variaatiot yhdistyvät lapsen biologisessa isässä. Kuitenkaan näin ei välttämättä aina ole, edes ydinperheessä. Sosiaalinen isä voi olla myös esimerkiksi äidin uusi aviomies, avomies tai jopa muu läheinen. Sosiaalinen isyys ei välttämättä tarkoita lapsen juridista tai biologista isyyttä. (Huttunen 2001, 62–65.)

Psykologinen isyys tuo lapselle turvallisuuden tunnetta ja luottamusta, kun taas vastavuoroisesti isälle halua suojella, auttaa ja hoivata lasta. Psykologinen isyys määrittyy aina ensin lapsen kautta, eli ketä hän pitää omana isänään. Näin se on haasteellisin saavutettava isyyden muoto. Lapsen kiinnittyminen isään tuo myös isälle tunteen auktoriteettina olemisesta. Psykologinen isyys muistuttaa myös kaikkein eniten äidin ja lapsen välistä kiintymyssuhdetta verrattuna muihin isyyden eri muotoihin. Psykologinen isyys ei välttämättä liity biologiseen tai sosiaaliiseen isyyteen, sillä kiintymyssuhteen kehittyminen isän ja lapsen välillä ei ole itsestään selvää. Psykologisen isyyden voi tunnistaa esimerkiksi siitä, jos isällä on lapseen monia tunnepohjaisia merkityksiä. Yksi tällainen voi olla miehen suuri halu hoivata ja suojella omaa lastaan. (Huttunen 2001, 64–65.)

Aktiivisessa isyydessä yhdistyy voimakas psykologinen isyyskokemus sekä jaettu vanhemmuus, jossa isä on yhtä lailla äidin kanssa tasavertainen lapsen hoivaaja, tuki ja turva. Aktiivinen isä kokee isäksi tulemisen erittäin myönteisenä jo ennen raskautta. Aktiivisen isyyden käsite on lähellä perinteistä äitiyden käsitettä. Siinä mies osallistuu lapsenhoitoon niin käytännötasolla, kuin lasta koskevassa päätöksentekemisessä yhdessä puolison tai toisen huoltajan kanssa. Tällöin myös vastuu lapsesta jaetaan tasapuolisesti ja jaettu vanhemmuus toteutuu. Aktiivisessa isyydessä keskeistä on, että halu isyyteen tulee isästä itsestään. Lapsen hoivaaminen ja huolehtiminen koetaan vanhempien yhteiseksi velvollisuudeksi, ja aktiivista isyyttä toteuttava mies omaa siihen itsestä sisältä lähtöisin olevan motivaation. Isää ei haittaa, vaikka omat asiat ja harrastukset jäisivät taka-alalle. Lasten ja perheen etu menevät etusijalle. Aktiivisessa isyydessä mies kokee isyyden olevan luonnollinen osa itseään. Näin se ei ole erityisesti valinta tai sukupuolisidonnainen kysymys, vaan osana miehuutta sekä jaettua vanhemmuutta lapsesta. Aktiivista isyyttä on kuvattu myös muun muassa hoiva-isyyden, kumppani-isyyden sekä sitoutuneen isyyden termein. Aktiivinen isä asettaa perheen edun etusijalle, ja hänelle on tärkeää, että lapsella on kaksi läsnä olevaa vanhempaa. (Eerola 2008, 61–63.)

Isyystutkija Jouko Huttunen lisää aktiivisen isän rinnalle passiiviset ja heikosti sitoutuneet isät. Niihin hän nimeää kypsymättömät isät, poissaolevat isät ja väis-

tyvät isät. Huttusen mukaan passiivinen tai heikosti sitoutunut isä ei välttämättä tarkoita niin sanotusti huonompaa isyyttä. Isän hyvyys on aina isän, äidin tai lapsen henkilökohtainen kokemus, eikä mikään käsitteellisesti muotoiltu isätyyppi voi olla sinänsä hyvä tai huono. Kypsymätön isä voi olla vielä aikuistumaton, joka ei ole ehkä vielä ymmärtänyt isäksi tulonsa merkitystä itselleen. Se voi olla sidonnainen nuoreen ikään tai miehen on vain vaikea löytää vastuullisen vanhemmuuden edellyttämää elämäntyyliä. Oletettavasti jokainen isä kuitenkin tuntee jossain vaiheessa itsensä ehkä keskeneräiseksi tai lapselliseksi. Poissaolevalla isyydellä Huttunen nimittää henkistä- ja fyysistä isän poissaoloa. Ne esiintyvät yhdessä silloin, kun mies on heikosti sitoutunut isyyteensä ja jakaa arkea niukasti lasten kanssa. Hän on usein myös poisoleva ja vetäytyvä, eikä välttämättä tunne siitä huonoa omaatuntoa. Väistyvä isä ei kaipaa lapsiaan tai on pikkuhiljaa kuolettamassa sitä. Tällöin mies luopuu vapaaehtoisesti ja suosiolla arkipäivän isyydestään tai äidin avustuksella. Syitä väistyvään isyyteen ovat jo alkujaan puuttunut halukkuus sitoutumiseen. (Huttunen 2001, 91–93.)

Kaikilla lapsilla ei ole välttämättä isää. Isyyden ja mieheyden väliset yhteen kietoutumat ja keskinäinen korvaavuus osoittavat, kuinka vahvasti lapselle rakennetaan usein tarvetta miehen malliin. Isän puuttuminen lapsen elämästä ei estä sitä, etteikö lapselle voisi löytyä miehen mallia isän tilalle. Miehen usein ajatellaan olevan lapsen kontakti suureen maailmaan ja näyttävän sellaisia asioita, joihin äiti ei ehkä pysty. Usein juuri pojalla ajatellaan olevan miehen mallin tarve. (Rantalaiho 2003, 218.)

2.4.2 Isän rooli nykypäivän yhteiskunnassa ja kulttuurissa

Isyyden ilmentymisessä on merkittäviä yksilöllisiä, sosioekonomisia ja kulttuurillisia eroja. Kaikki muodot kuuluvat ihmiselämän palettiin, paremmuusjärjestys riippuu vain tarkastelijan omista arvoista ja näkökulmasta. (Rotkirch 2014, 129–130.) Isyystutkija Jouko Huttunen (1999, 170–172) kirjoittaa eräässä teoksessaan kulttuurisesta ja yhteiskunnallisesta isyydestä. Kulttuurista isyyttä hän nimittää muun muassa symboliseksi isyydeksi. Huttunen viittaa sillä erilaisiin asenteisiin, uskomuksiin ja ennakkoluuloihin, joita ihmiset jakavat ja pohtivat isyydestä. Se ei

ole tiettyyn aikaan ilmenevä isyys, vaan voidaan puhua monista kulttuurisista isyyksistä ja isämalleista, joiden välillä on eroavaisuuksia. Yhteiskunnallinen isyys sisältää erilaisia käsityksiä isyydestä, jotka säätelevät ja määräävät yhteiskunnallisia ratkaisuja. Niissä voidaan käsitellä esimerkiksi vanhemmuutta, ja määritelmät tai säädökset voidaan tehdä muun muassa perhepolitiikan tai sosiaalitoimen piirissä.

Isät ovat aina osanneet kiintyä omaan lapseensa sekä viettää aikaa tämän kanssa. Hoivaisuus on sinänsä elänyt kautta aikojen, mutta nykyisin tämä taito korostuu entisestään. Suomalaiset isät ovat viime vuosikymmenten aikana ottaneet selvästi enemmän roolia ja vastuuta lastenhoidosta nykypäivän yhteiskunnassa. Näin ollen elämme keskellä suurta isyyden ja vanhemmuuden murrosta, jossa loppua ei ole tiedossa. (Rotkirch 2014, 91.)

Isä nähdään usein nykyäänkin perheen ja lapsen elättäjänä, auktoriteettina. Roolit ovat kuitenkin kokeneet suuren muutoksen muutaman vuosikymmenen aikana. Isyyttä on myös tutkittu paljon vähemmän verrattuna äitiyteen. (Sinkkonen 2012, 62–63.) Useimmat miehet ovat ja haluavat tulla isäksi, osa taas ei. Nyky-yhteiskunnassa on yleistymässä myös ryhmä isille, jotka eivät joko valitse isyyttä elämäntehtäväkseen tai eivät kykene siihen jostakin syystä. (Envall 2005, 117.) Isyys rakentuu kolmesta palikasta: lapsen siittämisestä, hoivasta ja resursseista. On geneettisiä isiä, jotka eivät tiedä omista lapsistaan. On myös perheenisiä, jotka ovat urasuuntautuneita eivätkä juurikaan hoida lapsiaan. Lisäksi on vahvasti lastenhoitoon osallistuvia isiä. Tosielämä on täynnä eri käännteitä ja näiden kolmen yhdistelmiä. Mies voi olla hyvinkin erilainen isä eri naisten kanssa saamilleen lapsille. Isän rooli voi liittyä myös niin perheen suojelemiseen ja elättämiseen kuin osallistuvaan lasten hoitoon, ja näin ollen alkaa vasta pidemmässä suhteessa. (Rotkirch 2014, 94.)

Isällä on nykypäivänä entistä näkyvämpi ja itsenäisempi rooli lasten ja yhteiskunnan eri instituutioiden välisissä kohtaamisissa. Yhteiskunta rohkaisee miehiä isyyteen eri asiantuntijoiden, neuvonnan ja valistuksen kautta. Yhä useampi isä kokee nykyään oikeudekseen ja velvollisuudekseen osallistua tasaveroisesti lasten kas-

vatukseen ja hoitoon yhdessä äidin kanssa. Ensisijainen vastuu kasvatuksesta ja lapsen hyvinvoinnista kuuluu vanhemmille. Heidän tärkeää tehtäväänsä ovat tukemassa monipuoliset ja kattavat lasten ja lapsiperheiden asiantuntijapalvelut. Kun ennen vanhempia valmensivat ympäröivä perhe ja suku, on nykypäivänä apuna ja tukena yhteiskunnan perheille suuntaama palveluverkosto. (Komiteamietintö 1999, 21.)

Tänä päivänä perhettä kohdanneet rakennemuutokset ovat tuottaneet uusia isyyden muotoja, kuten sosiaaliset isät, etä-isät ja uusperhe-isät. Myös isänä oleminen ja toimiminen ovat olleet muutostilassa. (Huttunen 2001, 149.) Uusi sisältö isyyden koko käsitteelle on vähitellen kehittymässä, sillä yhä useampi isä nykypäivänä haluaa ottaa enemmän roolia lapsen kokonaisvastuusta. Miehen oma uudistuminen alkaa kuitenkin vasta siinä vaiheessa, kun hänestä itsestään on todella tullossa isä. Kulttuuri ja muu maailma kuin isä itse, ovat määritelleet liiaksikin isyyttä ja sen roolia. Käytännössä valmiita malleja tai keinoja isänä olemiseen ei ole suoranaisesti tarjolla, vaan isä itse ottaa isyyden haasteen vastaan, päättää miten osallistuva ja monipuolinen isä hän onkaan. (Rönkä & Rönkä 1994, 77–78.)

Isyys on pitkään myös lokeroitu yhdeksi tasa-arvopolitiikan teemaksi. Nykyään siitä on tehty yhä selkeämmin perhepoliittinen kysymys. Isyyttä esille nostavia puheenaiheita ja kysymyksiä, sekä keinoja niiden ratkomiseen nimitetään isyyspolitiikaksi. Miehen vanhemmuus, eli isyys on merkitykseltään juuri yhteiskunnallinen kysymys. Pohjoismaisten vanhempainvapaiden kehittäminen tarjoaa tarkasteltavaksi ryppään isyyteen vaikuttavia perhepoliittisia keskusteluja ja ratkaisuja. Pohjoismaissa isyyttä määrittävät yhä enemmän myös naisten ja hyvinvointivaltion suhde. Hyvinvointivaltion muoto sekä isän asema yhteiskunnassa vaikuttavat lisäksi isyydestä käytävien yhteiskunnallisten keskustelujen paikan määrittämiseen. (Rantalaiho 2003, 202–204.)

2.4.3 Isyys suomalaisen tutkimuksen valossa

Mykkäsen ja Aallon (2010, 10) tekemän suomalaisen isyystutkimuskatsauksen perusteella voidaan sanoa, että isyyttä on tutkittu Suomessa viimeisen kymmenen

vuoden aikana melko paljon ja kattavasti. Julkinen isyyskeskustelu ja suomalaisen isyyspolitiikan laajeneminen ovat olleet yhteydessä isyystutkimuksen kasvuun 1990 –luvulta lähtien. Isyystutkimus on kiehtonut etenkin psykologian, sosiologian, kasvatustieteen ja sosiaalityön aloilla. Isyystutkimus voidaan jakaa karkeasti kahteen juonteeseen, jotka ovat isien omien kokemusten tarkastelu ja isyyteen liittyvien yhteiskunnallisten ja kulttuuristen käsitysten analysointi. Valtaosa 2000–luvulla tehdyistä isyystutkimuksista käsittelee nimenomaan isien omia kokemuksia.

Isyyden menneisyys luullaan usein yksinkertaisemmaksi kuin mitä se todellisuudessa on. Isyyden historia ei etene järjestelmällisesti perinteisestä isyydestä monimuotoiseen isyyteen. Isän auktoriteettiasema on ollut kautta aikojen kiistelty kohde. Suomalaiset miehet ovat olleet perheen elättäjinä heikkoja, eivätkä he ole olleet suinkaan ainoita leiväntuojia perheessä. Uuden isyyden ideologiasta onkin viitteitä jo 1900–luvun alkupuolen sosialistisista ohjelmista. (Mykkänen & Aalto 2010, 9.)

Menneisyyden miesten isien arkipäivästä ei ole karttunut tutkimustietoa juurikaan. Sen sijaan isyyteen liittyvät ihanteet ja niistä käydyt kamppailut ovat historian tutkimuksessa tarkasti merkittäviä. Isyyskäsitykset kiinnittyivät aina yhteiskunnallisiin kehityskulkuihin ja isyyden ideaaleilla on ollut oma vaikutuksensa yhteiskunnan järjestyksen ylläpitoon ja perhe-elämän säätelemiseen: patriarkaalisen isyyden uskottiin esimerkiksi toimivan tukipilarina esivallan toiminnalle. (Mykkänen & Aalto 2010, 9–10.)

Voidaan sanoa, että pohjoismainen laaja hyvinvointi- ja palveluvaltio muokkaa enemmän isyyttä, verrattaessa amerikkalaiseen yksilöllisyyttä korostavaan ja perhepolitiikkaa välttelevään hyvinvointivaltioon. Isyydestä käytäviin julkisiin keskusteluihin vaikuttaa myös paljolti hyvinvointivaltion muoto ja yhteiskunnallinen asema. Isyyttä on alettu tarkastella uusista näkökulmista, kun se ensin on otettu ohjelmallisen tai poliittisen puheen teemaksi. Isän vanhemmuuden tarkastelu on tullut selvästi ajankohtaiseksi ja siihen pyritään tarttumaan yhä enemmän erilaisin

teoreettisin keinoin. (esim. Rantalaiho 2003, 204–205; Mykkänen & Aalto 2010, 10.)

Mykkäsen & Aallon (2010, 11) selvitys isyystutkimuksen nykytilasta osoittaa sen, että isyyttä on tutkittu muun muassa isäksi tulemisen, isänä toimimisen eri tapojen sekä isän ansiotyön tai työttömyyden näkökulmasta. Isyyttä käsittelevässä tutkimuksessa on tutkittu myös isyyteen liittyviä haasteita, kuten isien alkoholinkäyttöä ja väkivaltaisuutta, sekä niiden vaikutuksia perheen hyvinvointiin. Sen sijaan lasten ja nuorten isyyteen liittyviä kokemuksia ja näkemyksiä on tutkittu melko puutteellisesti. Isyystutkimusta ovat johdattaneet pinnalla olleet kysymykset isien identiteetin rakentamisesta ja sukupuolten tasa-arvosta, vaikka isä-lapsi suhde tulisi nähdä myös tärkeänä osana isyyden rakentumista.

Suomalainen isyystutkija Jouko Huttunen (1999, 173) määrittelee isyyden ohenemisen yhdeksi isyyden alakulttuuriksi. Isyyden ohenemiseen liittyy muun muassa huoli isänä olemisen mallien laadusta tai puuttumisesta, mikä johtaa siihen, että isiltä puuttuvat isänä olemisen tavat. Samalla tuodaan esille isyyden vajavainen hyödyntäminen: ”miesten” tehot ovat jääneet kokonaisuudessaan käyttöönottamatta. (Rantalaiho 2003, 205.)

Valtaosa suomalaisesta isyystutkimuksesta lähtee biologisen isyyden ja perinteisen ydinperheen kontekstista. Perhekäsitys on kuitenkin murroksessa ja elää jatkuvasti, vaatien isätutkimukselta myös sellaisten isyyksien tutkimista, jotka paikantuvat sosiaalisen isyyden alueelle tai ydinperheen ulkopuolelle. Isyystutkimus voisi vastata tulevaisuudessa esimerkiksi adoptio-, sateenkaari-, uus- tai yksinhuoltajaperheiden isyyksien tutkimiseen, sekä perehtyä ohenevan isyyden muotoihin, kuten eron jälkeiseen isyyteen tai tahattomaan lapsettomuuteen isän näkökulmasta. (Mykkänen & Aalto 2010, 11.)

2.5 Isyyden tukeminen

Äidiksi ja isäksi tulemiseen liitetään edelleen yhteiskunnassamme ennakkoodotuksia, jotka koostuvat lähinnä onnen, ilon ja positiivisuuden tuntemuksista. Vanhemmuuteen liittyy kuitenkin ajoittain myös epävarmuutta, pelkoa ja vihaa,

sekä pettymystä. Isät tarvitsevat myös aikaa ja tilaa näiden tunteiden läpikäymiselle. Jotta isän tukeminen onnistuu parhaiten, on otettava huomioon sekä isän ja lapsen keskinäinen suhde, että tehtävä isyyden ulottuvuudet näkyväksi myös yhteiskunnallisella tasolla. (Miessakit 2015.)

Julkisen keskustelun lisäksi olisi tarvetta myös miesten omalle yksityiselle puheelle isänä olemisen kirjosta. Kulttuurissamme ei vielä tunneta sellaista perinnettä, että miehet keskustelisivat keskenään isyydestä, tai saisivat vinkkejä isyyteen kasvamisesta vanhemmilta sukupolvilta. Vastuullinen ja isyyteen vakavasti suhtautuva isä kokee olevansa yksin ja yksinäinen vielä tänäkin päivänä, vaikka tarve keskusteluun olisi suuri. Syynä siihen voi olla esimerkiksi se, että näihin päiviin asti ainoastaan naiset ovat ottaneet luontaisesti osaa lapsia ja vanhemmuutta koskeviin keskusteluihin. On kenties ajateltu, että aihe ei ole miehiä koskettava eikä varsinkaan henkilökohtainen, tunteita herättävä. (Huttunen 2001, 209–210.)

Perheiden hyvinvoinnin ja tukemisen voimavarana hyvinvoiva isyys on yksi keskeisin ja myönteisin elementti. Isille kohdennetun tuen ja yhteiskunnallisesti huomioidun isyyden panostaminen ajaa isyyden paremmin kuulluksi, nähtyksi ja osallistuvaksi, yksilön, yhteisön ja organisaation tasoilla. Isyyden sekä tasavertaisen vanhemmuuden näkökulmasta olisi todella tärkeää ottaa isät mukaan perheille suunnattuihin palveluihin. Miehiä haastaminen isyyden pohtimiseen toimii myös eteenpäin työntävänä voimana isyyden tukemiselle ja kannustamiselle. (Miessakit 2015.)

Isyyteen siirtymisen tai isänä olemisen haasteet eivät kuulu keskimäärin työelämään tai yhtään enempää vapaa-ajan miehittäisiin keskusteluihin. Tarve isyydestä puhumiseen ja isäksi valmentautumiseen on piiloista, mutta elää yhä. Suurelle osalle isistä paikallisen äitiysneuvolan järjestämä esikoistaan odottaville vanhemmille tarkoitettu perhevalmennus jää ainoaksi isyyteen valmentavaksi tahoksi. (Huttunen 2011, 211.) Vaasan kaupunki on tarttunut havaittuun ongelmaan kehittämällä isille isäneuvola -toimintaa. Vaasan kaupungin Terveysten edistämisyksikkö kutsuu kaikki isäksi tulevat miehet isäneuvolaan, tavoitteenaan tukea isäksi kasvamista. Isille tarkoitettulla yksilövastaanotolla tehdään muun muassa kehon-

koostumusmittaus ja keskustellaan isyyden iloista ja haasteista. Isyysneuvolaan varataan aika äitiysneuvolasta. (Vaasan kaupunki 2017.)

2.5.1 Vertaistuki

Huttunen (2001, 211) mainitsee, että puhuakseen varsinaisesta isän valmennuksesta, on isille suunniteltava omia isäryhmiä, joissa korostuu muiden samassa elämäntilanteessa olevien tuki eli vertaistuki.

Vertaistuki voidaan määritellä omaehtoiseksi, yhteisölliseksi tueksi samassa elämäntilanteessa olevien henkilöiden kesken (Mielenterveyden keskusliitto 2016). Maffesolin (1995, 27) näkemyksen mukaan ihmisillä on luontainen tarve etsiytyä yhteisöllisten kokemusten äärelle. Tällaista uusyhteisöllisyyttä kuvataan termillä postmodernit uusheimot, joka syntyvät ihmisten tarpeesta liittyä yhteen toisten kanssa. Vuorisen (2002, 7–8) mukaan vertaistuki ei välttämättä ole tarkoituksen hakuista toimintaa, vaan se on sosiaalinen prosessi, joka ruokkii itse itseään. Vertaistuki eroaa vapaaehtoisavusta siten, että vertaistuessa apu jakautuu kaikkien vertaisten kesken tasapuolisesti. Apua ei tarjota tai vastaanoteta tiedostetusti, vaan se tapahtuu luonnostaan.

Myös isyydessä, vertaistuella on todettu olevan suuri merkitys hyvinvoinnille. Miehillä saadun palautteen mukaan isät jäävät helposti syrjään asioidessaan neuvolassa. Isää ei oteta mukaan havainnoimaan esimerkiksi lapsen kehitykseen liittyviä asioita. Miesten vähäiset mahdollisuudet vanhemmuuden tunteiden jakamiseen saattavat synnyttää yksinäisyyttä ja osattomuutta, joka puolestaan voi ajaa isyyden heikentymiseen ja perheet hajoamisen partaalle. Isän vertaistuella on siis suuri tarve, ennaltaehkäisevän perhetyön mallina. (Miessakit 2015.)

2.5.2 Isäryhmät

Sinkkosen (1998, 69–70) mukaan miehet keskustelevat ajatuksistaan yhtä mielellään kuin naisetkin, kun vain olosuhteet ovat suotuisat. Erilaiset isäryhmät ovat yksi miljöö isyyden jakamiselle. Isäryhmissä muodostuu tukiverkosto, joka pitää myös psyykkistä hyvinvointia yllä.

Isäryhmät pyrkivät isyyden vahvistamisen ohella isyyden ja samalla mieheyden roolien tarkasteluun ja näkyväksi tekemiseen. Isäryhmissä käsitellään isyyteen liittyviä tekijöitä avoimesti ja luottamuksella, toisten vertaisten kesken. Isäksi kasvaminen ja kehittyminen helpottuvat, kun lapsiperheen todellisuutta, isyyden tuomia ajatuksia ja kokemuksia tuodaan esille omista lähtökohdista käsin. Isäryhmien kautta herätellään myös ympäröivän yhteiskunnan puhetta isyyden merkityksestä. (Miessakit 2015.)

Isäryhmiä järjestävät kunnalliset, sekä kolmannen sektorin ja järjestöpuolen toimijat. Isäryhmiä on perustettu kasvavaan tarpeeseen muun muassa kunnallisen perhetyön ja neuvolatoiminnan puolesta, sekä MLL:n, Setlementtiyhdistyksen ja Miessakit ry:n puolesta. Isäryhmiä vetävät joko ”maallikkovetäjät” tai koulutetut isä- ja perhetyöntekijät.

2.5.3 Isä perhepolitiikassa

Perhepolitiikan tarkoituksena on lisätä lasten ja perheiden hyvinvointia perheiden taloudellisia mahdollisuuksia parantamalla (Haataja 2007, 16). Suomen terveysministeriön julkaisun (2013, 6) mukaan perhepolitiikka pyrkii turvaamaan lapsen kasvuympäristön perheen taustasta riippumatta. Viime vuosina perhepolitiikka on painottunut erityisesti työn ja perheen yhteensovittamiseen, isyyden vahvistamiseen sekä toimeentulon turvaamiseen.

Perhepolitiikka on käsitteenä melko tuore, onhan se syntynyt vasta 1900-luvulla. Laajassa kontekstissa nimenomaan teollistuminen vaati perhekustannusten tasaimista. Lapsityökiellon ja koulupakon asettamisen myötä lasten rooli muuttui tuotantotehtävistä hyvinvoinnin kuluttajiksi. 1930-luvulle tultaessa lasten syntyvyys romahti, kasvattaen samalla heistä aiheutuvia kustannuksia. Huoli väestökadosta levisi yhteiskuntaan vaatien sitä osallistumaan vastuunkantoon omalta osaltaan. Lapsen saaminen alettiin nähdä taloudellisena ja sosiaalisena riskinä, josta ilmentyneisiin haasteisiin, kuten yksinhuoltajien määrän lisääntymiseen, lapsityöhön ja lapsiperheiden köyhyyteen nähtiin syytä puuttua perhepoliittisin keinoin. (Hiilamo 2006, 147.)

Jo EU –maiden välillä on suuria eroja isyyden perhepoliittisessa tukemisessa. Eroja nähdään esimerkiksi isyys- ja vanhempainlomien pituudessa, korvaustasossa ja isien oikeuksissa näihin vapauksiin. Suomi kuuluu perhepoliittisesti tarkasteltuna niin sanotusti Pohjoismaiseen julkis palvelumalliin, jossa perheiden hyvinvoinnista huolehtiminen kuuluu julkisen, valtion toimintapiirin vastuulle. (Huttunen 2001, 196.) Suomi ja Ruotsi ovat kansainvälisesti mitattuna perhepolitiikan menestystarinoita. Maat olivat vielä 1960-luvulla jäljessä monista OECD-maista, esimerkiksi vanhempainetuksien kohdalla. Perhepolitiikka kehittyi kuitenkin nopeasti 1970-luvulta lähtien sekä etuuksia että niiden kustannuksia mitattaessa. Suomi ja Ruotsi ottivat muita Pohjoismaita etunenässä ensimmäisinä käyttöön poliitikkoja, jotka pyrkivät omalla työllään tähtäämään työ- ja perhe-elämän yhdistämiseen ja tätä kautta naisten palkkatyöllistymiseen. (Hiilamo 2006, 20.) Tällä hetkellä Pohjoismaisen perhepolitiikan erityinen piirre on perhevapaa, joka on kiintiöity ainoastaan isälle. Kiintiöityä periodia ei voi siirtää lapsen äidille. (Rantalaiho 2003, 207.)

2013 vuoden alussa vanhempainvapaa uudistui niin, että isälle kiintiöidään siitä runsaat kaksi kuukautta. Tutkimusten mukaan, isille kiintiöidyt vapaat lisäävät selvästi isien osallistumista niiden käyttöön. Parhaat tulokset saadaan, kun isäkiintiöt ovat riittävän pitkiä ja niistä saatu korvaus on tuntuva. (Rotkirch 2014, 115–116.) Nykyään isät voivat pitää isyysvapaata 1-18 päivää äidin viettäessä äitiystai vanhempainvapaata. Isyysvapaata isä saa pitää 36 päivää äidin tai oman vanhempainvapaansa jälkeen. Aikaisemmin vietettävät 1-18 päivää voidaan myös siirtää yhteen 36 päivän isyysvapaaseen, jolloin isällä on oikeus 54 vapaapäivään. Isyysvapaapäivät tulee käyttää ennen kuin lapsi täyttää kaksi vuotta. (THL 2016.)

Isä voi jäädä äidin ohella myös vanhempainvapaalle, joka on 158 arkipäivää. Vapaa voidaan pitää kahdessa, vähintään 12 arkipäivän jaksossa. Vanhempainvapaa voidaan pitää myös osa-aikaisena edellyttäen, että molemmat vanhemmat ovat osa-aikaisesti työssä ja vapaalla. Isä on oikeutettu isyysvapaaseen ja vanhempainvapaaseen ja -rahaan vain, kun hän asuu yhdessä lapsen äidin kanssa. Isän ja äidin ei silti tarvitse elää yhteisessä taloudessa. (THL 2016.)

Isien perhevapaiden käyttö on muuttunut erityisesti 1990-luvulla ja 2000-luvun alussa. Isyysvapaan käyttö yleistyi 1990-luvulla jatkuvasti. Kun isyysvapaalla oli vuonna 1991 45 % isistä, luku oli vuonna 2000 63 % ja vuonna 2006 jo 70 %. Vanhempainvapailla olleiden isien osuus vaihteli 1,4 %:n ja 3,5 %:n välillä ilman selkeää muutossuuntaa. 2000-luvun muutokset ovat johtuneet paljolti vuonna 2003 voimaan tulleesta uudistuksesta, jolla isälle annettiin oikeus pidennettyyn perhevapaaseen, mikäli hän piti vähintään kaksi viimeistä vanhempainvapaan viikkoa. Sen jälkeen isällä oli mahdollisuus kahteen ylimääräiseen lisävapaaviikkoon. (Työ- ja elinkeinoministeriö 24/2009, 44.)

THL:n raportin (2015) mukaan isät pitävät yhä enemmän pidempiäkin perhevapaita, mikä on normalisoinut niihin suhtautumista työpaikoilla. Moni isä mainitsee oman vapaansa pitämisen seurauksena sen, että työkaveritkin ovat tarttuneet isän oikeuksiinsa. THL:n ja Kelan parivuotiaiden lasten vanhemmille tekemän Perhevapaakyselyn 2013 tulokset kertovat, että perhevapaalle jäämisen puheeksi ottaminen on selvästi helpompaa kuin vuosituhannen alussa. Isät raportoivat perhevapaan pitämisestä koituneen myönteisiä seurauksia niin työmotivaatioon kuin työtehoon. Samalla oma esimerkki perhevapaan käytöstä on rohkaissut muita työyhteisön isiä isyysvapaille.

Isyysvapaasta on alkanut muodostumaan käytäntö, jonka isät haluavat nykypäivänä pitää taustastaan riippumatta. Täyden kolmen viikon isyysvapaan pitävät muita yleisemmin kuitenkin esikoisen isät, opiskelijat ja yrittäjät. Isyysvapaan pitämistä isät perustelevat erityisesti sillä, että se tuntui itsestään selvältä ja oikealta. Perusteluissa löytyy myös vaihtelua koulutuksen mukaan. Akateemisesti koulutetuilla isillä on muita useammin perusteena vanhemmuus yhteisenä asiana, ei-akateemisilla isillä puolestaan muita useammin puolison auttaminen tai uuteen tilanteeseen totuttelu sekä loman pitäminen työstä. Työkiireet estävät yleensä isiä pitämästä isyysvapaita, mutta syynä voi olla myös isän työttömyys tai isyysvapaasta johtuva perheen taloustilanteen kärsiminen. (Työ- ja elinkeinoministeriö 24/2009, 64.)

Isyyspolitiikka on vahvasti yhteyksissä tasa-arvopolitiikkaan. Isyyspoliittinen puhe toistuu aineistossa monenlaisina isän vanhempainvapaata normittavina kommentteina, mielipiteinä ja sille asetettuina tavoitteina, joissa miehen suhdetta naiseen, lapseen ja yhteiskuntaan (pääasiassa työmarkkinoihin) tuotetaan. Vanhempainvapaista puhuminen sukupuolikysymykset sivuuttamalla on pohjoismaisessa hyvinvointivaltiossa ja sitä määrittävissä reunaehdoissa on lähes mahdotonta. (Rantalaiho 2003, 215.)

2.5.4 Isä uudistetussa isyyslaissa

Isyyden murrostila on vaatinut isyyslain päivittämistä tähän päivään sopivaksi. Isyyslaki muuttui vuoden 2016 alusta lähtien. Isyyden tunnustaminen helpottui etenkin selvissä tapauksissa, kuten tulevien vanhempien asuessa avioliitossa. Isyys voidaan tunnustaa neuvolakäyntien yhteydessä jo ennen kuin lapsi on syntynyt. Päivitetyssä isyyslaissa on poistettu äidin oikeus vastustaa lapsen isän selvittämistä, pyrkien edistämään lapsen oikeutta tietää molemmat biologiset vanhempansa. Myös miehen, joka pitää itseään lapsen isänä, oikeuksia laajennettiin lakiuudistuksen myötä. Mies voi nyt nostaa isyyden vahvistamista koskevan kannan isyyttä tunnustamatta. (Oikeusministeriö 2015.)

3 MANNERHEIMIN LASTENSUOJELULIITTO – MLL

Mannerheimin Lastensuojeluliitto on kaikille avoin valtakunnallinen kansalaisjärjestö, johon uudet jäsenet ovat tervetulleita. MLL:llä on lähes 87 000 jäsentä ja 556 paikallisyhdistystä ympäri Suomea. Paikallisyhdistysten toimintaa tukee 10 piirijärjestöä, josta esimerkkinä MLL:n Pohjanmaan piiri. MLL:n päätehtävänä on edistää lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia. Mannerheimin Lastensuojeluliitto on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton. MLL toimii yhteiskunnallisena vaikuttajana lapsiperheiden asialla, ja pitää huolta heidän oikeuksiensa toteutumisesta. Se tarjoaa erilaisia palveluja lapsille ja heidän vanhemmilleen niin verkossa kuin käytännössä. Liitolla on aktiiviset verkkosivut, joiden kautta vanhemmat löytävät tietoa ja tukea arjen haasteisiin. Tämän lisäksi MLL tarjoaa konkreettista apua esimerkiksi lastenhoitoon ja vanhemmuuteen. Mannerheimin Lastensuojeluliitto järjestää myös erilaisia kampanjoita lasten ja nuorten ongelmien ehkäisyyn. (MLL 2017 b.)

MLL:n paikallisyhdistykset järjestävät erilaisia ryhmiä vanhemmille ja heidän lapsilleen. Perhekahviloissa pienten lasten vanhemmat tutustuvat toisiin samassa elämäntilanteessa oleviin. Kerhot tarjoavat mielekästä tekemistä lapsille ja heidän vanhemmilleen. MLL tarjoaa myös mahdollisuuden toimia kylämummina- tai vaarina, jolloin ikäihmiset voivat käyttää aikaansa lasten seurassa. (MLL 2017 b.)

3.1 MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvila

MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvila on joka toinen keskiviikko kokoontuva toiminnallinen ryhmä isille ja lapsille. Nykyään yhä enemmän ryhmä on kokoontunut ilmoittautujien mukaan. Isä-lapsi -iltaperhekahvila kokoontuu MLL:n perhekahvilan tiloissa Vaasan keskustan läheisyydessä. Isä-lapsi -iltaperhekahvilaan isät voivat tulla lastensa kanssa puuhailemaan, kahvittelemaan ja viettämään aikaa yhdessä vertaistensa kanssa. Isä-lapsi -iltaperhekahvilan toimintaan sisältyvät myös erilaiset retket, isien toiveita kuunnellen. Isä-lapsi -iltaperhekahvilan toimintaa ohjaa MLL:n Vaasan yhdistyksen maallikkovetäjä, isä

itsekin. MLL:n Vaasan yhdistys ja isä-lapsi -ryhmä toivoo toiminnasta vetovoimaisempaa, että paikalle saataisiin jatkossa yhä enenevässä määrin isiä.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Opinnäytetyössä selvitettiin mikä merkitys MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi-iltaperhekahvilalla (ks. luku 3.1) on isän vanhemmuudelle. Tutkimuksessa selvitettiin myös, miten isät kokevat nykypäivän isäroolinsa ja tukeeko vertaisryhmä isäroolia tässä tärkeässä tehtävässä. Tutkimusongelma pyrittiin ratkaisemaan tarkoin suunnitellun kyselylomakkeen kautta, pääpainona isien omat näkemykset ja kokemukset. Tutkimusaineiston koostuessa vastaajien henkilökohtaisia kokemuksista tutkimusmenetelmäksi valikoitui laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus ja aineisto eli isien kirjoittamat vastaukset päädyttiin analysoimaan aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä.

Opinnäytetyössä tutkittiin MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi-iltaperhekahvilan toimintaa ja työn tilaajana toimi MLL:n Pohjanmaan piiri. Tutkimuksen tekoa edelsi tutkimusluvan myöntäminen MLL:n Pohjanmaan piiriltä ja MLL:n Vaasan yhdistykseltä. Tutkimus luovutettiin heidän käyttöönsä työn valmistuttua.

4.1 Tutkimusmenetelmä

Tutkimus koettiin parhaaksi suorittaa kvalitatiivisella eli laadullisella tutkimusmenetelmällä. Metsämuurosen (2006, 88) mukaan kvalitatiivinen tutkimusote soveltuu erityisen hyvin esimerkiksi silloin, kun tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita yksityiskohtaisista rakenteista eikä niinkään niiden jakaantumisesta, merkityksistä tai syy-seuraussuhteista. Kvalitatiivinen tutkimusote kannattaa valita myös silloin kun tutkimus halutaan tehdä mahdollisimman luonnollisissa tilanteissa, jolloin vaikuttavia tekijöitä ei kontrolloida (Metsämuuronen 2006, 113–116). Kuten Eskola ja Suoranta (2005, 18) teoksessaan mainitsevat, kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkitaan yleensä melko pientä joukkoa, jota analysoidaan mahdollisimman perusteellisesti. Olennaista tässä tutkimusotteessa ei olekaan aineiston määrä vaan laatu sekä käsitteiden kattavuus.

4.2 Tutkimusaineiston kerääminen

Tutkimusaineisto kerättiin kyselylomakkeella (liite 2) 25.1.2017 MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi-iltaperhekahvilan toimintakerralle osallistuneilta isiltä. Kyselylomake tunnetaan myös nimellä *survey* –tutkimus, joka viittaa sen standardiin eli vakioon rakenteeseen. Vakioimisella tarkoitetaan sitä, että kaikilta kyselyn vastaajilta kysytään samat asiat täsmälleen samalla tavalla. (Vilkka 2005, 73.)

Toimintakerran suunnittelusta MLL:n Vaasan yhdistys antoi tutkimuksen tekijöille vapaat kädet, mikä mahdollisti toimintakerran mieluisan sisällön isiä ja lapsia ajatellen. Halusimme kuitenkin kuulla yhdysheiköiden vinkkejä siitä, mikä mahdollisesti olisi isiä mahdollisimman hyvin vetävää toimintaa. Myös itse tutkimukseen pyysimme MLL:n Vaasan yhdistyksen ja MLL:n Pohjanmaan piirin henkilöiltä toiveita siitä, mitä he ehkä haluaisivat isä-lapsi ryhmässä käyville isiltä tietää tutkimuksen kautta. Toiminnalliset kerrat, kuten retket ja erilaiset puuhailut yhdessä isien ja lasten kanssa, ovat yhdistyksen mukaan olleet tähän saakka vetovoimaisimpia. Toimintakerta päädyttiinkin rakentamaan vohveli-illan ympärille, erilaisine lasten puuhineen ja isille suunnatun arvonnän merkeissä. Toimintakertaa sponsoroivat seuraavat vaasalaiset yritykset: K–Citymarket Vaasa Keskusta, Vaasan Luonnonravinto, Minun/Min ja Ekosoppi. Yritykset halusivat olla mukana antamassa toimintakertaan ja opinnäytetyömme tutkimukseen osallistuville isille erilaisia lapsiperheen arkeen sopivia hemmottelupaketteja.

Tutkimuksesta ja siihen osallistumisesta tiedotettiin hyvissä ajoin ennen toimintakertaa juuri sitä varten räätälöidyllä mainoksella (liite 1) saatesanoineen (liite 2). Mainosta jaettiin MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi-iltaperhekahvilan Facebook –sivuille, MLL:n Vaasan yhdistyksen äitien vertaisryhmille, MLL:n Vaasan yhdistyksen Vahvuutta vanhemmuuteen –ryhmille sekä Vaasan puskaradio – ja Vaasassa oleilevat ernut Facebook ryhmille. Toimintakerralle isät ilmoittautuivat puhelimitse joko soittamalla tai tekstiviestein. Mainonta tavoitti 7 isää, joista jokainen osallistui MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi-iltaperhekahvilan toimintakerran yhteydessä järjestettävään tutkimukseen.

Aineistonkeruu eli kyselylomakkeiden jakaminen pyrittiin suorittamaan vastaajien keskittymiskyky huomioiden. Ennen aineistonkeruuta, isien kanssa käytiin vapaamuotoista keskustelua aiheeseen liittyen, sekä jokainen myös esitteli itsensä muille. Toisen tutkijan ohjattessa isiä kyselylomakkeen täyttämiseen, toinen tutkijoista huolehti lastenhoidosta. Isät saivat myös vastata kysymyksiin rauhassa erillisessä tilassa lasten leikkiessä toisessa huoneessa. Hirsjärven, Remeksen & Saja-vaaran (2013, 196) mukaan kyselytutkimuksen aineisto voidaan kerätä kahdella tavalla. Informoiduksi kyselyksi kutsutaan kyselyä, jossa tutkija jakaa lomakkeet vastaajille henkilökohtaisesti paikassa, jossa hänen tutkimuksensa kohderyhmä on tavoitettavissa. Informoitu kysely sopi hyvin tutkimukseen, jossa tarkoituksena oli tutkia MLL:n Vaasan yhdistyksen toimintaa siellä käyvien isien näkökulmasta.

Koska kyselytutkimuksessa pyrittiin mahdollistamaan isien henkilökohtaiset näkemykset, päädyttiin kyselylomakkeessa 8 avoimeen kysymykseen. Avoimia kysymyksiä perustellaan sillä, että ne antavat vastaajalle mahdollisuuden ilmaista näkökulmiaan omin sanoin, valmiiksi rakennettujen vaihtoehtojen sijaan. Avoimet kysymykset auttavat myös tunnistamaan vastaajan viitekehyksiä, sekä osoittaa, mikä vastaajan ajattelussa on keskeistä. Avoimen vaihtoehdon avulla voidaan myös saada esiin näkökulmia, joita tutkija ei ole etukäteen osannut ajatella. (Hirsjärvi ym. 2013, 199–201.) Avoimet kysymykset kyselylomakkeeseen laadittiin niin, että ne vastaavat tutkimusongelmaan. Kyselylomakkeesta pyrittiin jättämään pois sellaiset kysymykset, jotka eivät varsinaisesti kuulu tutkimusongelman aihepiiriin.

4.3 Aineiston analysointi

Tutkimuksen aineisto muodostui vastaajien käsinkirjoitetuista vastauksista. Aineisto analysoitiin aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla. Aineistolähtöinen sisällönanalyysi keskittyy tarkkaan aineiston analysointiin. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä tutkimusongelmaan vastataan käsitteitä yhdistelemällä. Kyseisessä analysointitavassa edetään päättelyiden kautta empiirisestä aineistosta kohti käsitteellisempää tulkintaa tutkittavasta ilmiöstä. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 112.)

4.1 Aineistolähtöinen sisällönanalyysi

Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä tutkimusaineistosta pyritään luomaan teoreettinen kokonaisuus, jossa analyysiyksiköt valitaan aineistosta tutkimuksen tarkoituksen mukaisesti. Analyysin oletetaan olevan aineistolähtöistä eli aikaisemmillä tiedoilla, havainnoilla ja teorioilla ei pitäisi olla tekemistä lopputuloksen kanssa. (Tuomi & Sarajärvi 2006, 97.) Eskolan & Suorannan (2005, 186), sekä Vilkan (2005, 140–141) mukaan aineistolähtöisen tutkimusmenetelmän tarkoituksena on vertailla laadullista aineistoa ja tehdä siitä kestäviä yleistyksiä sisäisesti. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä lähdetään liikkeelle siitä, että saatuaan tutkimusaineiston tutkijat päättävät, mitä logiikkaa aineistosta lähdetään etsimään. Tätä seuraa tutkimusaineiston pelkistäminen ja pilkkominen osiin. Aineiston analysointi aloitetaan analysoimalla pieni pala aineistoa ja rakentamalla siitä aineistokatkelmaa selittävä malli. Analysointi jatkuu erittelemällä alkumallista poikkeavia tai sitä kyseenalaistavia aineistopoikkeamia. Aineistosta on mahdollista saavuttaa tuloksena malli, joka on koko aineiston kanssa sopusoinnussa.

4.2 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tutkimustulosten luotettavuus ja pätevyys vaihtelevat, vaikka tutkimuksessa pyritään välttämään virheiden syntymistä. Tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida eri tavoin, kuten esimerkiksi tutkimalla tutkimuksen reliabiliteettia ja validiteettia. (Hirsjärvi ym. 2003, 231.)

Hirsjärven ym. (2013, 231) mukaan tutkimuksen reliabiliteetilla tarkoitetaan tutkimustulosten toistettavuutta eli toisin sanoen sen kyvykkyyttä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Aineisto tulkitaan reliaabeliksi, kun se ei sisällä ristiriitaisuuksia tutkijasta riippumatta (Eskola & Suoranta 2005, 213; Hirsjärvi ym. 2003, 231). Reliaabelius täytyi tässä opinnäytetyössä, sillä tutkimustulokset eli saadut vastaukset olivat keskenään samankaltaisia. Kuka tahansa tutkija voisi myös saada samat tutkimustulokset.

Validius eli pätevyys käsite jaetaan sisäiseen ja ulkoiseen validiteettiin. Sisäisellä validiteetilla viitataan tutkimuksen tieteellisen otteen hallintaan. Teoreettiset

lähtökohdat ja käsitteelliset määrittelyt tulee olla sopuoinnussa keskenään. Ulkoinen validiteetti kuvaa aineiston ja siitä tehtyjen tulkintojen, sekä johtopäätösten suhteen pätevyyttä. Tutkimustulos on ulkoisesti validi, kun se kuvaa tutkimuskohteen juuri sellaisena kuin se on. (Eskola & Suoranta 2005, 213.) Tutkimuksen validius pyrittiin turvaamaan sillä, että tutkimusjoukolle jaettu kyselylomake rakennettiin ulkoasultaan sekä tekstiltään selkeäksi ja helposti ymmärrettäväksi. Näin varmistettiin se, että vastaajat vastasivat mahdollisimman monipuolisesti heiltä kysytyihin kysymyksiin. Vastauksien välillä oli myös selviä yhtäläisyyksiä ja tutkimusongelma saatiin ratkaistua vastauksien perusteella. Tutkimuksen validius täyttyi perustellusti.

Eettisesti hyväksyttävä tutkimus edellyttää hyvän tieteellisen käytännön noudattamista tutkimuksenteossa. Tutkimus täyttää hyvän tieteellisen käytännön kriteerit, kun tutkija(t) noudattavat rehellisyyttä, huolellisuutta ja tarkkaavaisuutta tutkimustyön eri vaiheissa. Tutkimustyössä huomioidaan myös eettisesti kestävät tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmät, ja se on suunniteltu, toteutettu ja raportoitu yksityiskohtaisesti totuutta kaunistelematta. (Hirsjärvi ym. 2003, 23–26.)

Hirsjärven ym. (2003, 232) mukaan laadullisen tutkimuksen luotettavuutta lisää myös tutkijan tarkka selostus tutkimuksen toteuttamisesta. Tutkimusaineiston keräämistä ympäröivät olosuhteet tulee aina kuvailla totuudenmukaisesti ja selkeästi, kaikissa tutkimuksen vaiheissa.

Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys huomioitiin lukuisin eri tavoin tutkimuksen eri vaiheissa. Ennen aineistonkeruuta vastaajille kerrottiin kattavasti siitä, mitä tutkimus pitää sisällään, mitä siinä tutkitaan ja missä tutkimus julkaistaan. Tutkimuksen aihepiiri ja tutkimusongelma avattiin isille ennen tutkimuksen aloittamista. Tutkittavilla isillä oli myös mahdollista kysyä joko ennen tutkimusta tai sen jälkeen siihen liittyviä kysymyksiä opinnäytetyön tekijöiltä joko sähköpostitse tai puhelimitse. Tutkimusvastaukset kirjoitettiin anonyymisti niin, että tutkimukseen osallistuneiden henkilöllisyys pysyi salassa. Tutkimukseen osallistuneet isät olivat myös tietoisia siitä, että aineisto tulee olemaan tutkimuksen aikana ainoastaan

opinnäytetyön tekijöiden hallussa, eikä sitä näytetä muille. Kyselylomake laadittiin niin, että jokaisen vastaajan on helppo vastata siinä kysyttyihin kysymyksiin omista lähtökohdistaan käsin. Saatesanoissa ilmaistiin tutkimukseen osallistumisen vapaaehtoisuus, ja mahdollisuus sen keskeyttämiseen milloin tahansa. Tutkimukseen osallistuneen englanninkielisen vastaajan vastaukset käännettiin suomeksi, jotta hänen anonymiteettinsä säilyy. Tutkimustuloksissa vältettiin perusteettomien yleistysten tekoa. Tutkimusaineiston eettisyys turvattiin käsittelemällä ja säilyttämällä se tutkimuksen ajan luottamuksellisesti, sekä tuhoamalla se tutkimuksen päätteeksi silppuamalla.

5 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimusaineisto koostui kahdeksasta avoimesta kysymyksestä, joista muodostui kyselylomake (liite 2). Vastauksia saatiin yhteensä seitsemältä vastaajalta, joista suurin osa vastasi kaikkiin kyselylomakkeessa esitettyihin kysymyksiin. Kyselylomakkeen 3. ensimmäistä kysymystä perustuu vastaajille näytettyyn Yle Kioskin Faija ei ole mutsin apuri –videoon (Yle Kioski 2016), jonka hyödyntämiseen on saatu Yle Kioskilta käyttöoikeus.

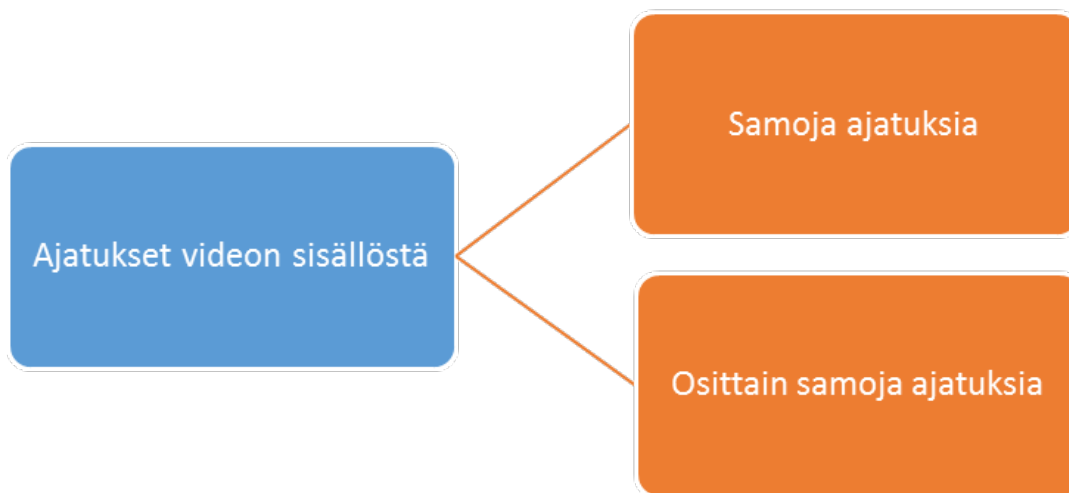
Seuraavaksi käydään läpi tutkimuksen aineisto eli isien vastaukset kyselylomakkeella esitettyihin kysymyksiin. Aineisto analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä kysymys kerrallaan, muodostaen vastausten sisällöstä teemoja. Muodostetut teemat on merkitty tekstiin kursivoidulla fontilla. Teemoista muodostettiin kuvio havainnollistamaan teemojen jakautumista vastauksissa. Kuvioiden rinnalle on lainattu suoria sitaatteja vastauksista. Tutkimukseen osallistuneen englanninkielisen vastaajan vastaukset on käännetty suomeksi hänen anonymiteetin säilymiseksi. Käännettyjen vastausten merkitys on pyritty pitämään ennallaan.

5.1.1 Isien ajatuksia Yle Kioskin Faija ei ole mutsin apuri -videosta

Vastaajilta kysyttiin ajatuksia Yle Kioskin Faija ei ole mutsin apuri –videosta (Yle Kioski 2016). Videossa (litterointi, liite 4) Yle Kioskin Petski kertoo 6 asiaa, jotka olisi itse halunnut kuulla ennen kuin sai ensimmäisen lapsensa. Väitteet ovat seuraavat:

1. Isä ei ole lapsenvahti
2. Vauvafaija on pop!
3. Älä välitä muiden nyrpeistä naamoista
4. Ok nauttia olosta ilman lapsia
5. Tiedosta väkivaltaiset ajatukset
6. Halaa, älä itke seksin puutetta

Vain yksi vastaajista jätti vastaamatta kysymykseen, jossa kartoitettiin heidän ajatuksiaan Yle Kioskin Faija ei ole mutsin apuri –videosta. Vastaukset jakautuivat alla olevan kuvion mukaisesti seuraaviin teemoihin (kuvio 1).

Kuvio 1. Vastaajien ajatukset Yle Kioskin Faija ei ole mutsin apuri –videosta (Yle Kioski 2016).

Samoja ajatuksia. Suurimmassa osassa vastauksia isät kuvailivat heränneitä ajatuksiaan samanlaisiksi, kuin Petski kertoo videollaan. Isä kuvattiin nykyään osallistuvammaksi toiseksi vanhemmaksi. Lapsen koettiin muuttaneen elämää, mutta sen ei ole este sen jatkamiselle.

”Samoja ajatuksia. Ehkä tiennytkin ne jo oikeiksi”

”Isä nykyään osallistuu paljon enemmän kuin oman isäni aikana, eli videon sanoma, isä on toinen vanhempi, on niin totta.”

”Lapsi ei ole este elämiselle, toki elämä muuttuu, mutta paljon pystyy lapsien kanssa harrastamaan.”

Osittain samoja ajatuksia. Toiseksi eniten vastauksissa ilmeni, että Petskin esittämiin väitteisiin voi samaistua ainakin osittain. Lapsen hoidosta irrottautuminen koettiin todellisuudessa välillä haastavaksi.

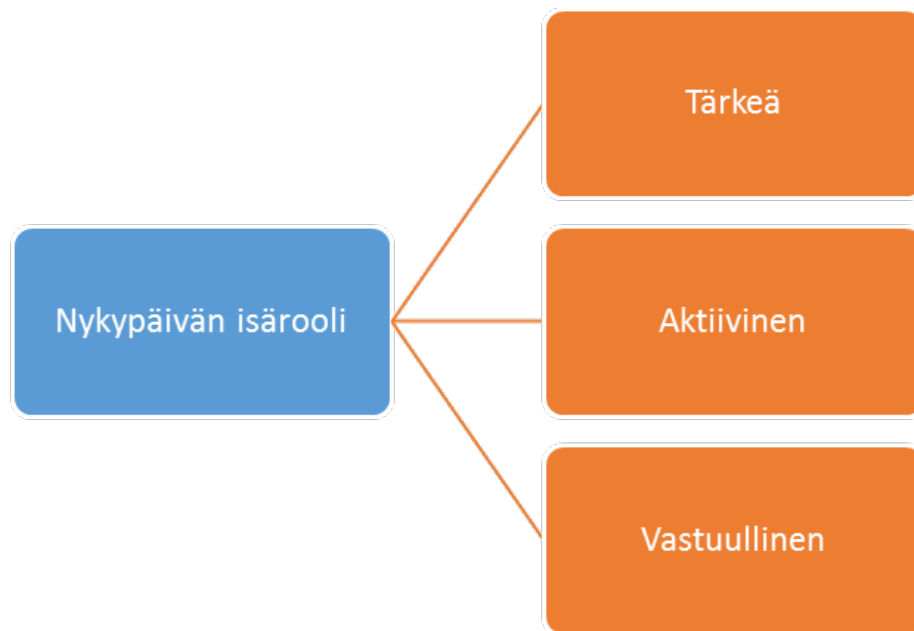
”Ei nyt mitään erityistä. Osa esitetyistä väitteistä on helppo allekirjoittaa.”

”Itsellä ainakin ollut välillä vaikeaa irrottautua lapsen hoidosta ja lapsen kanssa olemisesta ja nauttia omasta ajasta. Tämä varsinkin, kun lapsi oli pieni.”

Isien ajatukset Faija ei ole mutsin apuri –videosta olivat suurimmaksi osaksi samanlaisia kuin videolla esiintyvällä Petskillä. Isä ei ole äidin apulainen (ks. 2.3). Ainoastaan suhde toiseen kumppaniin voi jarruttaa isänä olemisen roolia. Eräässä vastauksessa isänä olemista kuvattiin ylpeydellä. Toinen vastaaja koki isänä olemisen osana tasavertaista vanhemmuutta. Samankaltaisuus suurimmassa osaa vastauksia kuvaili isien ajatusmaailmaa keskenään samankaltaiseksi. Videolla esitetyt väitteet tuntuivat isistä tutuilta ja ne olivat helppo allekirjoittaa.

5.1.2 Nykypäivän isärooli vastaajien kokemana

Vastaajilta kysyttiin heidän suhtautumistaan nykypäivän isärooliin. Kaikki kyselyyn osallistuneet vastasivat tähän kysymykseen. Vastauksien jakaantuminen on esitetty kuviossa 2.

Kuvio 2. Nykypäivän isärooli vastaajien kokemana.

Tärkeä. Suurimmassa osassa vastauksia nykypäivän isäroolia kuvattiin tärkeäksi tai todella tärkeäksi. Nykypäivän isäroolin ajatellaan olevan todella hyvä verrattuna aikaisempaan. Isien vastauksista oli myös selkeästi havaittavissa se, että isyys ja isänrooli ovat merkittävästi muuttuneet viimeisten vuosikymmenten aikana. Vastauksissa korostettiin myös vanhempien tasavertaistumista, sekä isän tärkeyttä äidin rinnalla.

”Puolet siitä mitä lapsi tarvii, puolet äiti. Todella tärkeä.”

”Tasavertainen huoltaja.”

”Nykypäivänä isä on yhtä tärkeä kuin äiti, jos ajatellaan laadullisesti vietettävää aikaa.”

Aktiivinen. Lähes puolet vastaajista kokee nykypäivän isäroolin aktiivisemmaksi kuin ennen. Isät osallistuvat enemmän lastenhoitoon ja haluavat olla mukana hei-

dän elämässään. Muutos näkyy erityisesti isää koskevassa perhepolitiikassa myönteisenä suhtautumisena perhevapaiden käyttöön.

”Nykypäivänä isät jäävät ehkä enemmän kotiin hoitamaan lapsia ja käyttävät perhevapaitakin enemmän.”

”...nykyään on normaalia pitää täydet isyyslomat ja isäkuukauden, työnantaja ymmärtää. Toisin oli vielä 15 vuotta sitten.”

Vastuullinen. Muutamassa vastauksessa tuli ilmi isän aiempaa suurempi ja vastuullisempi rooli vanhempana. Yhä enemmän isät ottavat vastuuta kodin töistä ja lapsen kasvatuksesta

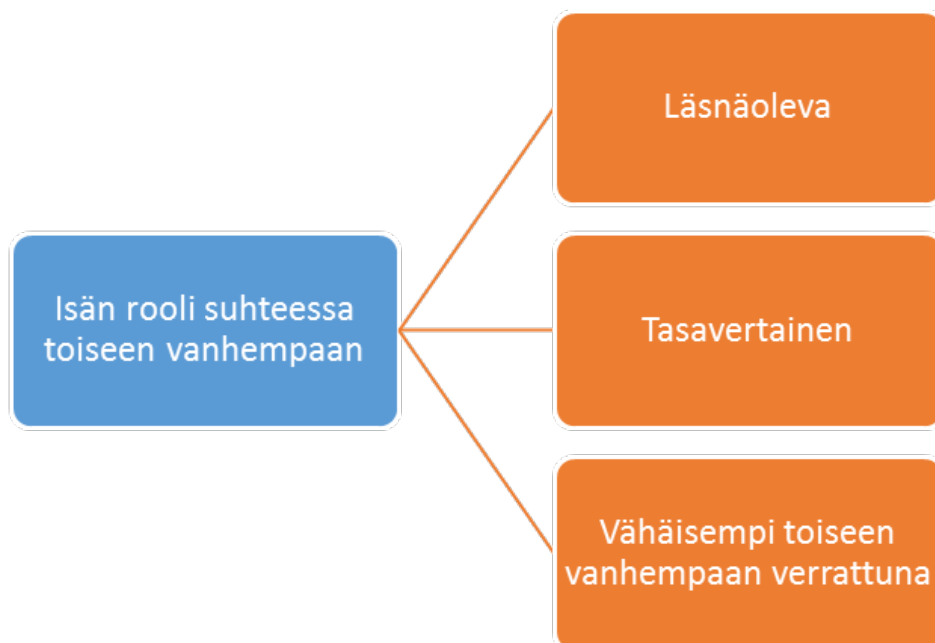
”Isällä on aiempaa suurempi rooli vanhempana. Sukupuolet ovat siinä mielessä tasaa-arvoistuneet jonkin verran.”

”Yhä enemmän isät ottavat vastuuta tekemällä enemmän kotitöitä ja keksimällä ylimääräisiä aktiviteetteja lapsille.”

Isät kuvasivat nykypäivän isäroolia suurimmassa osassa vastauksista tärkeäksi. Myös aktiivisuus tuntuu olevan nykypäivän isäroolissa enemmän esillä. Muutama vastaaja kuvasi roolia myös vastuulliseksi. Lähes kaikista vastauksista kävi ilmi isäroolin muuttuminen ajan myötä. Isäroolin muuttumista kuvattiin lähinnä perhepoliittisin muutoksin. Isät voivat pitää nykyään jopa 54 isyysvapaapäivää, ja nykyään niitä pidetäänkin aikaisempaa enemmän (ks. 2.5.3). Eräs kyselyyn vastannut kertoi, että on äidin ohella osittain kotona viikosta hoitamassa lastaan. Järjestely, jossa molemmat pääsevät niin töihin kuin olemaan kotona lapsen kanssa, oli isän mukaan luontevaa. Isä myös kehui työpaikan suopeaa suhtautumista isän vanhempainvapaiden pitämiseen, ja lapsen hoitamiseen kotona.

5.1.3 Nykypäivän isärooli suhteessa toiseen vanhempaan

Vastaajilta kysyttiin heidän ajatuksiaan nykypäivän isäroolista verrattuna toiseen vanhempaan. Kaikki seitsemän kyselyyn osallistunutta vastasi tähän kysymykseen. Vastauksien jakaantuminen on esitetty kuviossa 3 teemoittain.

Kuvio 3. Nykypäivän isärooli suhteessa toiseen vanhempaan.

Läsnä oleva. Suurimmassa osassa vastauksia nykypäivän isäroolia toisen vanhemman rinnalla kuvattiin läsnä olevaksi ja lapsen elämässä aktiiviseksi. Vastauksissa myös tuotiin julki se, kuinka rooli on nykypäivänä muuttunut verrattuna aikaisempaan. Esille tuli myös isän roolin olevan läsnä äidin tukena lapsen liittyvissä niin isoissa kuin pienissäkin päätöksissä.

”Ehkä nykyään ollaan isinä myös enemmän läsnä lapsen kanssa arjessa. Ehkä myös äidit osaa vaatia isiltä enemmän tukea ja apua.”

”Minä harrastan lasten kanssa enemmän kuin vaimoni, esim. uintia, hiihtoa, luistelua, laskettelua.”

”Isän rooli äidin rinnalla on tukea päätöksissä, esimerkiksi imetykseen, potalla opetteluun tai opiskeluun liittyen.”

Allenin & Kerryn (2007, 22) mukaan isä luokitellaan osallistuvaksi isäksi, jos hänen suhteensa lapseen kuvaillaan sensitiiviseksi, läheiseksi, rohkaisevaksi, hoi-vaavaksi ja ennen kaikkea hyväksyväksi. Tiivistetysti isän kuvaillaan olevan läsnä, jos lapsella on vahva, turvallinen suhde häneen.

Tasavertainen. Osassa vastauksissa myös korostettiin isän tasa-arvoisuutta vanhempana ja huoltajana äidin rinnalla, sekä viitattiin aiempaan kysymykseen nykypäivän isäroolista. Vastauksissa korostui isäroolin tasavertaistuminen, ja sen näkyminen erityisesti perhepolitiikassa (ks. 2.5.3).

”Nykypäivän isät osallistuvat kodin hoitoon yhtä lailla ja lasten hoitoon. On paljon myös perheitä, joissa on vain yksi vanhempi (YH -isä tai äiti). Yhtä lailla isä voi jäädä kotiin lasta ja perheen äiti käy töissä.”

Isät ja äidin roolit näyttäytyvät nykypäivänä entistä tasavertaisempina suhteessa toisiinsa (ks. 2.3). Kysymyksen tiimoilta käytiin myös suullisesti keskustelua. Kaksi isää kertoi joko hoitavansa, tai hoitaneensa lasta kotona äidin ollessa töissä, ja olleensa tyytyväisiä ratkaisuun. Ratkaisu siitä, että lapsi hoidetaan puoleksi myös käytännössä, tuntui isien mukaan myös hyvin luonnolliselta. Erään isän mukaan myös työpaikoilla suhtaudutaan nykypäivänä hyvin isän pitämiin vanhempainvapaisiin. Myös uudistetun isyyslain myötä isän rooli on tasavertaistunut, ja isän oikeudet ovat laajentuneet esimerkiksi isyyden tunnustamisen suhteen (ks. 2.5.4).

Vähäisempi toiseen vanhempaan verrattuna. Parissa vastauksessa mainittiin isän olevan hieman vähäisemmässä roolissa suhteessa äitiin. Syyksi mainittiin muun muassa yhteiskunnallisesti lait, sekä isien oma tietämättömyys. Isän myös mainittiin olevan usein vähemmän lapsen asioihin perehtynyt kuin äiti.

”Tavallaan mielletään yhteiskunnassa tasavertaiseksi äidin kanssa, mutta laillisesti näin ei aina ole. Lisäksi moni isä ei tiedä oikeuksiaan.”

”Ehkä usein kumminkin vähemmän lapsen asioihin perehtyy kuin äiti mm. erilaisiin kasvun tukemiseen liittyviin asioihin.”

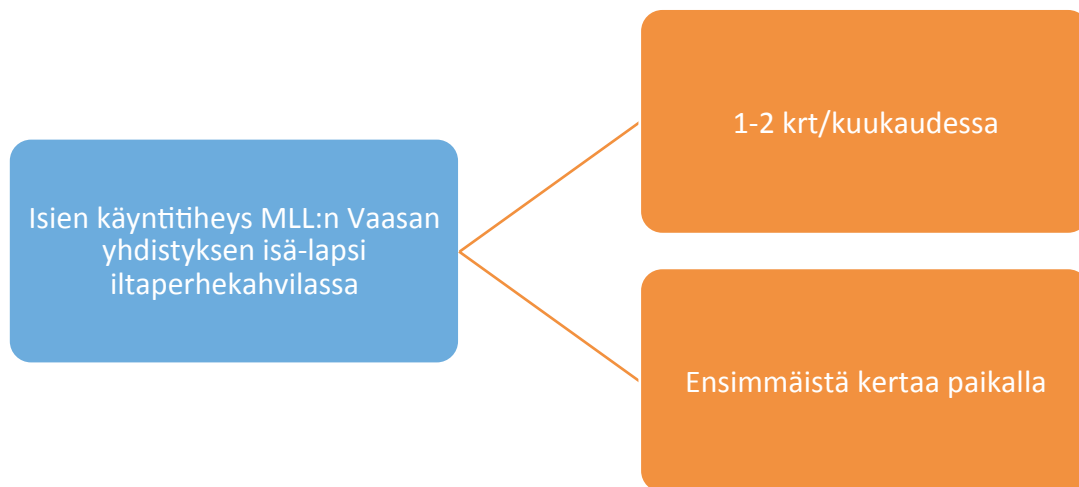
Suurimmassa osassa vastauksia isät kuvasivat nykypäivän isäroolia toisen vanhemman rinnalla tärkeäksi ja muuttuneeksi. Yhä useampi isä kokee nykyään oikeudekseen ja velvollisuudekseen osallistua tasaveroisesti lasten kasvatukseen ja hoitoon (ks. 2.4.2). Isä ei ole äidin apulainen, (ks. 2.3) vaan yhä useammin puhutaan tasavertaisesta huoltajasta äidin rinnalla. Nykypäivän isän ajatellaan usein olevan mahdollisimman paljon äidin kaltainen.

Läsnä oleva (ks. 2.4.1) sosiaalinen isä harrastuksissa ja elämässä oli osan vastaajien mukaan nykypäivää. Isä haluaa olla mukana lapsen elämässä, ja näyttää sen myös lapselle itselleen. Vastauksista oli luettavissa, että isyys oli selvästi heille merkityksellinen asia, johon he haluavat panostaa. Isät haluavat luoda myös hyvän ja läheisen suhteen lapseen olemalla tämän elämässä mukana. Sosiologi Christine Castelain-Meunier (2002) mukaan isyyttä on määriteltävä uudelleen nyky-yhteiskunnassa isien toiveiden mukaisesti. Näin he saisivat sellaisen roolin, joka vahvistaisi mahdollisesti heidän itsetuntoaan. Isyys on aikaisemmin määrittynyt ulkopuolisuutena lapsen ja äidin suhteeseen, mutta nyt se määritellään isän ja lapsen välisenä suhteena. Eräässä tutkimusvastauksessa tuli ilmi myös sukupuoliroolien säilyminen vanhemmuudessa, jossa molemmilla vanhemmilla on oma roolinsa.

”Tietyllä tavalla sukupuoliroolit ovat säilyneet. Isällä on edelleen miehen rooli.”

5.1.4 Isien käyntitiheys MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilassa

Vastaajilta kysyttiin kuinka usein he käyvät MLL:n Vaasan isä-lapsi -iltaperhekahvilassa. Kaikki seitsemän kyselyyn osallistunutta vastasi tähän kysymykseen. Vastauksien jakaantuminen on esitetty kuviossa 4 teemoittain.

Kuvio 4. Isien käyntitiheys MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilassa

1-2 krt/kuukaudessa. Suurin osa kyselyyn vastanneista isistä kertoo käyvänsä MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilassa 1-2 kertaa kuukaudessa. Tämä tarkoittaa sitä, että käyntitiheys on näillä isillä lähes säännöllistä, aina kuin iltaperhekahvila kokoontuu. Vetäjän mukaan iltaperhekahvilan järjestäminen on ollut epäsäännöllistä, noin 1-2 kertaa kuukaudessa. Iltaperhekahvilan vetäjä kertoi, että kävijämäärän vähentyessä toimintaa on nyt päätetty järjestää ilmoittautuneiden määrän mukaan. Mikäli kerralle ei ole tulijoita, ei toimintakerta tällöin toteudu.

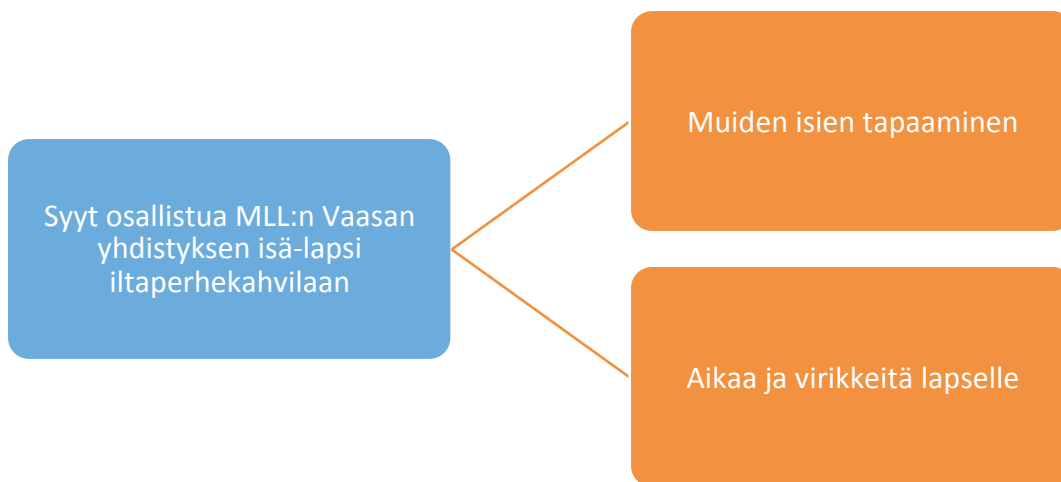
”Minulla on ollut tapaa käydä joka toinen viikko, mutta viime aikoina on ollut enemmän iltavuoroja.”

Ensimmäistä kertaa paikalla. Toimintakerralla oli muutama isä, jotka olivat ensimmäistä kertaa paikalla. Nämä isät kertoivat, että tiedettyään nyt toiminnasta aikovat he jatkossakin osallistua mukaan MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilaan. He ilmaisivat sen, että tämä on hyvä mahdollisuus tutustua muihin vertaisiin ja ottaa omaa aikaa. Ensimmäistä kertaa paikalla olleet isät ker-

toivat, että heillä ei ole ollut tietoa tällaisen isä-lapsi toiminnan pyörimisestä Vaasassa. Toivon mukaan nämä isät mahdollisesti nostavat kävijämäärää, ja toiminta voi jatkua säännöllisenä kuten vetäjän mukaan aikaisempina vuosina. Isät vaihtavat ajatuksiaan ja keskustelevat yhtä mielellään kuin äiditkin, jos vain olosuhteet ovat siihen otolliset (ks. 2.5.2). Näitä ovat juuri esimerkiksi erilaiset isä-lapsi -ryhmät ja muu vertaistoiminta (ks. 2.5.1).

5.1.5 Vastaajien kuvailemat syyt osallistua MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilan toimintaan

Vastaajilta kysyttiin syitä osallistua MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilan toimintaan. Kaikki isät vastasivat tähän kysymykseen. Vastaukset esiteltä kuviossa 5 teemoittain.

Kuvio 5. Syyt osallistua MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilan toimintaan.

Muiden isien tapaaminen. Suurimmassa osassa vastauksia syyksi osallistua MLL:n Vaasan isä-lapsi -iltaperhekahvilaan ilmaistiin muiden isien tapaaminen. Merkitykselliseksi kerrottiin myös muilta isiltä saama tuki (ks. 2.5.1). Monissa

vastauksissa ilmaistiin myös syiksi molemmat, sekä muiden isien tapaaminen iltaperhekahvilassa, sekä myös toinen teema ” Aikaa ja virikkeitä lapselle”.

”Tänne tulin vaimon tiedotuksen ansiosta. Kiva oli tulla. Menee ilta mukavammin. Näkee muita isiä. ”

”Muiden isien tuki. Vaikka tätä ei suuremmin ole ollut.”

”Muita isiä tavatakseni ja keskustellakseni arkipäivän asioista.”

”..on mukavaa nähdä muita tuttuja isiä.”

Aikaa ja virikkeitä lapselle. Useissa isien vastauksissa mainittiin yhteinen aika lasten kanssa, sekä virikkeet ja leikkikaverit lapselle. Lapset selvästi viihtyivät toimintakerralla. Tiloissa oli paljon virikkeitä lapsille, kuten leluja, sekä tarvikkeita piirtämiseen ja askarteluun.

”Lapsi saa muuta virikettä.”

”Vaimo saa omaa aikaa ja minä saan lasten kanssa yhteistä aikaa.”

”Poika saa samalla tavata muita lapsia ja leikkiä.”

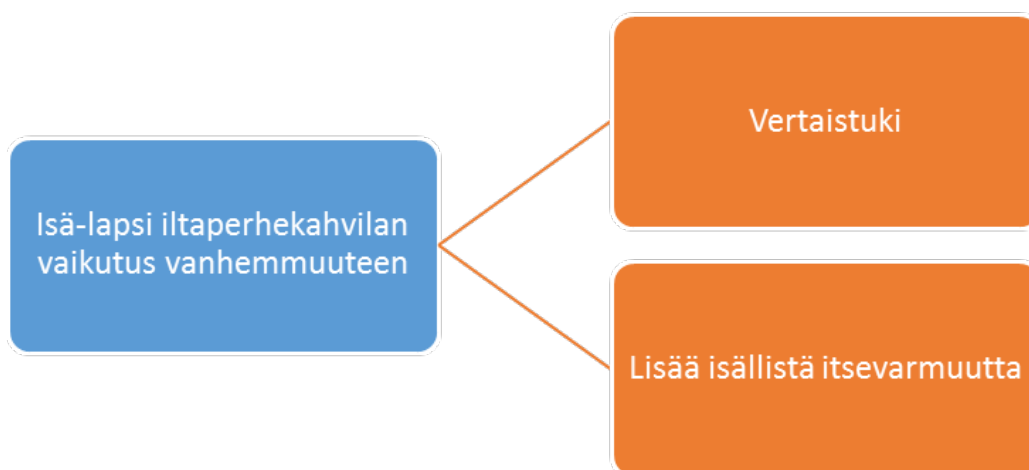
”Lapset ja toiminta yhdessä heidän kanssaan.”

Isiltä saamien vastauksien mukaan suurimmat syyt tulla MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilaan olivat muiden isien tapaaminen, sekä yhteinen aika ja virikkeet lapselle. Isät viihtyivät selvästi toistensa seurassa, ja monet tunsivat jo entuudestaan toisiaan. Muutamat isät olivat näin jo aiemmin ystävystyneet olemalla mukana isä-lapsitoiminnassa. Isien keskustellessa toistensa kanssa, myös lapset hakeutuivat leikkitovereidensa seuraan leikkimään ja touhuilemaan. Eräissä vastauksessa mainittiin, että toimintaa voisi olla myös vanhemmille lapsille. Suurin osa lapsista oli alle 3,5 –vuotiaita.

”Ehkä voisi olla toimintaa myös eskari ja kouluikäisille lapsille. Nykyisin paljon perheen pienille lapsille.”

5.1.6 MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilan vaikutukset vastaajien vanhemmuuteen

Vastaajilta kysyttiin isä-lapsi iltaperhekahvilan mahdollisia vaikutuksia heidän vanhemmuuteensa. Vastauksia kysymykseen saatiin 7 vastaajalta. Yksi vastaajista, joka oli ryhmän toiminnassa mukana ensimmäistä kertaa ei vastannut annettuun kysymykseen. Vastaukset jakautuivat seuraaviin teemoihin (kuvio 5).

Kuvio 6. Vastaajien kuvaukset MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilan vaikutuksesta vanhemmuuteen

Lisää isällistä itsevarmuutta. Puolissa vastauksia isä-lapsi iltaperhekahvilan kuvailtiin vaikuttaneen vanhemmuuteen lisää isällistä itsevarmuutta tuovana. Isällisellä itsevarmuudella tarkoitetaan tässä tapauksessa positiivista suhtautumista lasten hankkimiseen ja heidän kanssaan pärjäämiseen myös itsenäisesti. Eräs isä koki ryhmän tuoneen myös varmuutta siitä, että hän pystyy lähtemään lasten kanssa keskenään pois kotoa. Lisäksi aika lapsen kanssa koettiin tärkeäksi. Muiden ver-

taisten esimerkeillä koettiin olevan myönteistä vaikutusta oman isyyden toteuttamiselle.

”Olen tavannut monia kahden tai kolmen lapsen isiä, mikä on tehnyt minut luottavaiseksi useamman lapsen hankkimiseen –tiedostaen, että hekin ovat pärjänneet ja miten he ovat sen tehneet.”

”Muilla voi olla montakin lasta ja silti selvinnyt.”

”Tuonut varmuutta siihen, että pystyy lähtemään lasten kanssa keskenään pois kotoa.”

Vertaistuki. Muutamassa vastauksia isä-lapsi iltaperhekahvilan kuvailtiin vaikuttaneen vanhemmuuteen vertaistuen kautta (ks. 2.5.1). Ryhmän kautta on saatu uusia tuttuja ja muiden samassa tilanteessa elävien kohtaaminen on koettu mukavaksi. Ryhmässä on voinut vapaasti jutella omista mieltä askarruttavista asioista, ja jakaa omia kokemuksiaan myös muille isille.

”Vertaistukea vanhemmuuteen, saanut uusia tuttuja.”

”Aina kiva nähdä muita samassa tilanteessa.”

Susanna Nummi tutki Pro Gradu -tutkielmassaan nykypäivän hoivaisyyttä ja sen ilmentymistä Jyväskylän seudun Perhehankkeen Isärundin kolmannen kierroksen isien ryhmäkeskusteluissa. Myös Nummen tutkimustulosten mukaan (2017, 81) isien keskustelut olivat vertaisryhmässä myönteisiä ja isät olivat innostuneita ja kamaan kokemuksiaan ja ajatuksiaan toistensa kanssa.

Eräässä vastauksessa ilmaistiin kuitenkin, että vertaistuen saamisesta huolimatta ryhmässä puhutaan harvemmin mistään vaikeaksi koetuista asioista.

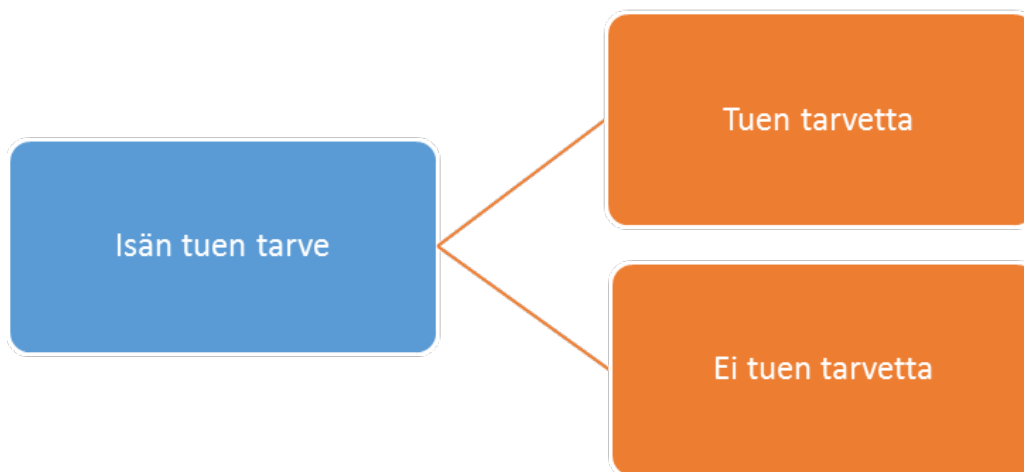
”Saa vertaistukea. Toisaalta harvemmin puhutaan mistään vaikeiksi koetuista asioista.”

Kokonaisuudessaan isä-lapsi iltaperhekahvilan koettiin vaikuttaneen vanhemmuuteen pääosin positiivisesti. Vastaajista lähes kaikki kertoivat ryhmän vaikuttaneen

vanhemmuuteensa jollain tavoin. Vain yksi vastaaja koki, että ei usko ryhmän vaikuttaneen vanhemmuuteensa. Vastauksien mukaan merkittäviä muutoksia oli tapahtunut suhtautumisessa isyyden toteuttamiseen ja useamman lapsen kanssa pärjäämiseen. Vastaajat kokivat myös saaneensa ryhmän kautta uusia tuttuja ja vertaistukea vanhemmuuteensa. Myös muiden samassa tilanteessa elävien kohtaaminen koettiin myönteisenä. Vastausten myötä tuli kuitenkin esille se, että isälapsi iltaperhekahvilassa harvemmin keskustellaan isyyteen liittyvistä vaikeiksi koetuista asioista. Tässä yksi aihe-ehdotus isä-lapsi iltaperhekahvilan toimintakerralle.

5.1.7 Isän tuen tarve

Vastaajia pyydettiin kertomaan, mitä tukea he mahdollisesti kaipaisivat isyyteensä. Vastaukset kysymykseen jakautuivat teemoihin sen mukaisesti, kokeeko vastaaja tarvitsevänsä tukea vai ei (kuvio 6).

Kuvio 7. Vastaajien kokema tuen tarve isyydelle

Tuen tarvetta. Vastauksissa suurimmassa osassa tuli ilmi isän tuen tarve. Vastaukset jakaantuivat ilmauksien perusteella kolmeen alateemaan, sen mukaisesti min-kälaista tukea isä kaipaa.

Vertaistuki. Tuen tarpeen myöntäneistä muutama sanoi kaipaavansa tai kaivaneensa aikaisemmin vertaistukea oman isyytensä tueksi. Vertaistuen kuvailtiin auttavan nimenomaan pienen lapsen hoitoon liittyvissä asioissa, mahdollistaen saman elämäntilanteen läpikäyneiden välisen ajatusten vaihdon.

”Ajatusten vaihto ja juttelu auttaa.”

”Juttelukaveria, joka olisi kokenut lapsenhoidossa useita samoja asioita.”

”Koin tarvitsevani enemmän tukea, kun lapsi oli pienempi ja sitä sai osallistumalla mm. isä-lapsi iltaperhekahvilaan missä oli muita isiä lapsineen ”vertaistuki”.”

Tukea parisuhteeseen. Tuen tarpeen myöntäneistä vastaajista eräs koki tarvitsevänsä tukea parisuhteeseen ja etenkin kommunikointiin miehen ja naisen välillä.

”Tukea vaimon kanssa kommunikointiin. Välillä hänen on vaikeaa ottaa rennosti.”

Yhdessä harrastaminen. Yksi vastaaja koki myös kaipaavansa isien välistä harrastustoimintaa.

”Yhdessä harrastamista.”

Ei tuen tarvetta. Vastaajien, joilla ei ole tuen tarvetta vastauksissa tuotiin tietoisesti esille tyytyväisyys tämän hetkiseen tilanteeseen. Eräässä vastauksessa perusteltiin tuen tarpeettomuutta kasvaneella lapsiluvulla, jolloin kokemusta lapsen hoitoon ja kasvatukseen on jo kattunut.

”En sinänsä mitään.”

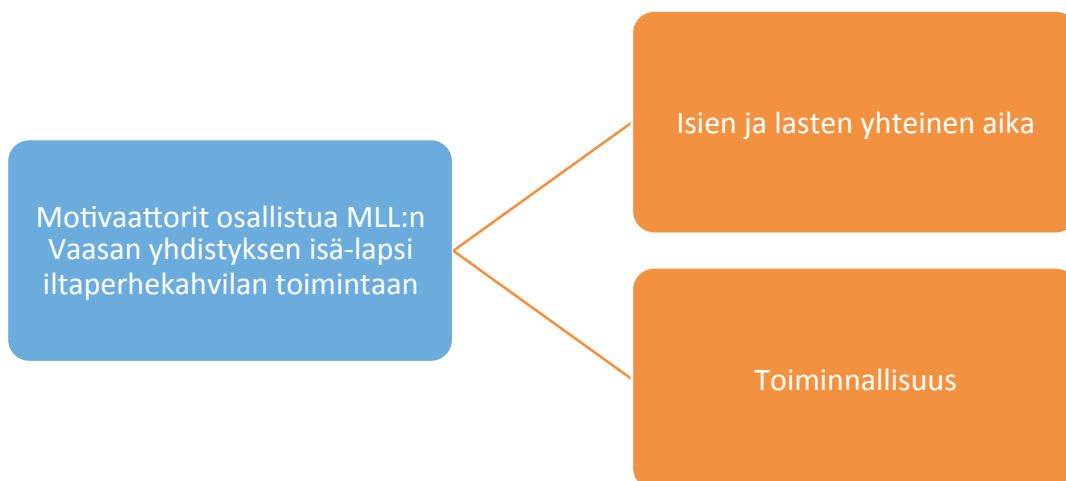
”En tarvitse. Toinen lapsi nyt, homma hallussa.”

Suurin osa vastanneista koki tarvitsevänsä tukea isyyteensä. Tuen muodoista pidemmän korren veti vertaistuki, jonka koettiin vaikuttavan positiivisesti vanhemmuuteen. Vastauksissa ilmeni myös toiveet parisuhteen tukemiseen, sekä yhdessä

harrastamiseen. Vastaajat, jotka eivät koe tarvitsevänsä tukea isyyteen olivat tyytyväisiä tämän hetkiseen tilanteeseen isänä ja tunsivat pärjäävänsä lasten kanssa itsenäisesti.

5.1.8 Vastaajien neuvot muiden isien motivoimiseen osallistua MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilan toimintaan

Tutkimuksen lopuksi vastaajilta kysyttiin, miten he motivoisivat myös muita isiä osallistumaan MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi iltaperhekahvilan toimintaan. Vastauksia kysymykseen saatiin kaikilta vastaajilta. Vastauksissa korostuivat seuraavat teemat (kuviot 7).

Kuvio 8. Vastaajien neuvot muiden isien motivoimiseen osallistua MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilan toimintaan

Isien ja lasten yhteinen aika. Enemmistö vastaajista motivoisi muita isiä osallistumaan MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilan toimintaan, koska se antaa mahdollisuuden viettää isien ja lasten välistä yhteistä aikaa. Isä-lapsi ryhmän koetaan tarjoavan mukavaa yhteistä ajanvietettä sekä lapsille, että isille. Esiin nousi myös mahdollisuus vertaistukeen samassa elämäntilanteessa elävien kesken.

”Mukana on kaikenikäisiä isiä lapsineen.”

”Ottaa ja lähtee, jos jotain järjestetään. Kaveri-isän kanssa sovitaan meno. Lapselle touhuamista ja itse vähän sivussa huilata.”

”Mukavaa yhteistä ajanvietettä lasten ja muiden isien kanssa.”

”Ajatusten vaihtoa muiden samassa elämäntilanteessa olevien kanssa.”

Salmela (2005, 48–49) tutki Pro Gradu -tutkielmassaan isälapsiryhmän vaikutuksia isyyteen, sekä isä-lapsiryhmien antamaa tukea isyydelle. Tutkimuksessa keskeisin tulos oli, että isät halusivat isä-lapsi -ryhmissä toiminnallista yhdessäoloa lastensa kanssa. Toiminnassa haluttiin erityisesti oppia uutta, esimerkiksi lasten taitojen ja harrastusten kehittämisen kautta. Isät halusivat toimia viiteryhmänä ja tehdä sen yhdessä lastensa kanssa.

Toiminnallisuus. Parissa vastauksessa tuotiin myös esille isä-lapsi -iltaperhekahvilan toiminnallinen luonne motivoidakseen muita isiä osallistumaan ryhmän toimintaan. Eräässä vastauksessa ehdotettiin myös markkinointikikkaa ryhmän toiminnan edistämiseksi: tuo yksi kaveri, saat ilmaisen kahvin.

”Toiminnallinen tekeminen.”

”Tapaamisiin voisi tuoda kaverin mukanaan. Kun tuo kaverin, saa ilmaisen kahvin.”

Kaiken kaikkiaan vastaajat kokivat MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilan positiivisena isätoiminnan muotona, jolla on moniosaisia vaikutuksia isän elämään ja vanhemmuuteen. Kun vastaajilta tiedusteltiin, miten he motivoisivat muita isiä osallistumaan isä-lapsi -iltaperhekahvilan toimintaan, esille nousivat mahdollisuus viettää isien ja lasten yhteistä aikaa, sekä ryhmän toiminnallinen luonne. Muita isiä kehoitettiin ottamaan rohkeasti osaa isille järjestettävään toimintaan vertaistuki ja yhteinen tekeminen mielessä. Isille vertaisryhmätoimintaa järjestetään kuitenkin vielä vähemmän verrattuna eri äitiryhmiin. Isä-

lapsi iltaperhekahvilaan voi tulla esimerkiksi toisen isän kanssa yhdessä ja saada siitä palkkioksi kupillisen kahvia, kuten eräs vastaajista tuumasi.

Tutkimustulosten myötä myös MLL:n Vaasan yhdistys sai arvokasta tietoa siitä, mitä isät haluavat isä-lapsi iltaperhekahvilan toiminnalta jatkossa. MLL:n Vaasan yhdistys haluaa kehittää toimintaansa siihen suuntaan, että yhä enemmän paikalle saataisiin halukkaita isiä lastensa kanssa. Tällaiselle toiminnalle tuntuu olevan tarvetta ja halua Vaasassa.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Johtopäätöksissä esitetään tutkimustuloksissa nousseet pääkohdat. Opinnäytetyön tavoitteena oli saada selvyys siihen, mikä merkitys MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilalla on toimintaan osallistuville isille, sekä heidän vanhemmuudelleen. Tutkimuskysymysten avulla pyrittiin myös selvittämään, miten isät kokevat nykypäivän isäroolin, sekä isän tuen tarpeen. Tutkimusaiheen pohjustamiseksi tutkimukseen osallistujille näytettiin Yle Kioskin Faija ei ole mutsin apuri –video. Videon näyttämisen tarkoituksena oli tiedustella isissä heränneitä ajatuksia Yle Kioskin Petskin esittämistä isyyttä koskevista väitteistä. Isissä heränneet ajatukset olivat pääosin samanlaisia, kuin väitteet esittäneellä Petskillä. Isää ei ajateltu äidin apulaisena, vaan tasavertaisena vanhempana äidin rinnalla.

Opinnäytetyössä kävi ilmi, että MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilan merkitys toimintaan osallistuneille isille oli suuri. Isät kokivat isä-lapsi toiminnan positiivisena vaikutuksena heidän elämässään. Vastaajien mukaan isä-lapsi -iltaperhekahvila antaa mahdollisuuden viettää isien ja lasten välistä yhteistä aikaa, lisäten isällistä itsevarmuutta lasten kanssa pärjäämiseen. Esiin nousi myös vertaistuen merkitys samassa elämäntilanteessa elävien kesken. Tutkimamme MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilan toimintakerralla huokui se, että lapsista ja isyydestä voitiin puhua avoimesti muiden samassa tilanteessa olevien kanssa. Isät olivat halukkaita keskustelemaan vanhemmuudesta, ja he osallistuivat mielellään opinnäytetyön tutkimukseen.

Isien vastauksista tutkimukseen huokui se, että isät olivat selvästi sitoutuneita omaan vanhemmuuteensa. Jaettu vanhemmuus näkyi tutkimuksessa erityisesti siinä, että merkitykselliseksi koettiin isän läsnäolo lapsen elämässä aktiivisena huoltajana ja toisen vanhemman tukena. Isät olivat halukkaita olemaan mukana lasta koskevissa päätöksissä ja lapsen elämässä. He myös kokivat merkitykselliseksi oman lapsen kanssa vietetyn ajan esimerkiksi juuri MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -ryhmän toiminnassa. Tutkimuksen lomassa käyty suullinen keskustelu isien kanssa todensi sen, että isät haluavat ottaa osaa lapsen hoitoon myös perhevapaiden muodossa, hoitaen lasta kotona äidin ollessa töissä. He myös kokivat,

että nykyaikana on helpompaa pitää isyysvapaat, sillä työpaikka joustaa ja ymmärtää sen aiempaa paremmin. Tasavertaisuus toisen vanhemman kanssa lapsen kasvatuksessa ja hoidossa oli yksi teema, joka nousi isien vastauksissa selvästi esille.

Nykypäivän isärooli kuvattiin positiivisin ilmauksin huolimatta siitä, vaikka esille nostettiin myös isien mahdollinen tietämättömyys oikeuksistaan tai isän ajoittain vähäisempi osallistuminen lapseen liittyvissä päätöksissä. Suurimmassa osassa vastauksia nykypäivän isärooli kuvattiin läsnä olevana, aktiivisena ja tasavertaisena toisen vanhemman rinnalla. Myös vastuullisuus tuotiin esille. Nykypäivän isäroolin huomattiin muuttuneen tasavertaisempaan suuntaan äidin rinnalla myös yhteiskunnallisesti. Tällä viitattiin erityisesti isän kohdalla vanhempainvapaiden pitämiseen, ja isän mahdollisuuteen jäädä kotiin hoitamaan lasta äidin ollessa töissä. Kotona nykyisiä oli vastaajien mukaan aikaisempaa osallistuvampi aina kotitöistä lapsen asioista huolehtimiseen. Halu olla tasavertainen kasvattaja toisen huoltajan ohella oli myös selkeästi havaittavissa. Isien vastauksista huokui se, että isyys oli vastaajille merkityksellinen asia elämässä ja siihen panostaminen nähtiin tärkeänä.

Vastauksissa ilmaistiin myös isän tuen tarve. Isät kertoivat kaipaavansa tai kaivanneensa aikaisemmin vertaistukea oman isyytensä tueksi. Vertaistuen kuvailtiin auttavan nimenomaan pienen lapsen hoitoon liittyvissä asioissa, mahdollistaen saman elämäntilanteen läpikäyneiden välisen ajatusten vaihdon. Yhdeksi kannavaksi vertaistuen saamiseen isät nimesivät juuri MLL:n Vaasan isä-lapsi -toiminnan. Vastauksissa ilmaistiin myös tuen tarve parisuhteeseen, sekä esitettiin toive isille suunnatusta harrastustoiminnasta.

Tutkimukseen osallistuneet isät olivat halukkaita osallistumaan myös jatkossa MLL:n Vaasan yhdistyksen järjestämän isä-lapsi -iltaperhekahvilan toimintaan. Isät saivat myös esittää toiveita toiminnalle. Niissä nostettiin esille erityisesti toiminnalliset toimintakerrat, joissa olisi yhdessä tekemisen ja harrastamisen meininkiä. Lisäksi isät ehdottivat parempaa markkinointia MLL:n Vaasan yhdistyksen järjestämästä isä-lapsi -ryhmästä, jotta mukaan saataisiin myös enemmän halukkaita ja vertaistoiminnan tarpeessa olevia isiä. Keskustelu vertaisten kanssa,

sekä tekeminen muiden isien ja lasten kanssa nähtiin tärkeänä myös tulevaisuudessa, ja niiden merkitystä perustellen isät kannustivat myös muita isiä osallistumaan ryhmän toimintaan.

7 POHDINTA

Tutkimustyömme aloitusajankohta sijoittui kevääseen 2016, jolloin saimme ajatuksen isyyden tutkimisesta. Esitimme pian tämän jälkeen kiinnostuksemme tutkia isyyttä MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilan näkökulmasta lehtori Ahti Nymanille. Keskustelujen yhteydessä Ahti Nyman lupautui ohjaamaan opinnäytetyömme, ja otimmekin kesälomilta palattuamme yhteyttä MLL:n Pohjanmaan piirin toimintakoordinaattoriin Henna Minkkiseen varmistaaksemme luvan tutkimusidean jalostamiseen myös heiltä. MLL:n Pohjanmaan piiri otti ehdotuksemme ilolla ja mielenkiinnolla vastaan, sillä MLL:n Vaasan yhdistyksen isätoiminnan tutkiminen ja tutkimustulosten hyödyntäminen isä-lapsi iltaperhekahvilan kehittämiseksi nähtiin positiivisena ja ajankohtaisesti tärkeänä asiana. MLL:n Pohjanmaan piirin, sekä MLL:n Vaasan yhdistyksen yhdysheikilöiden mielestä ryhmän toimintaan osallistuvien isien haastattelemine nähtiin kullannarvoisena toiminnan kehittämisen ja sen paremman markkinoimisen kannalta. Tutkimuksen tarve konkretisoitui myös siitä syystä, että isä-lapsi iltaperhekahvilan toiminnan tulevaisuus on ollut vaakalaudalla kävijämäärien laskiessa. Edellisiin perusteluihin nojaten, MLL:n Pohjanmaan piiri esitti halukkuutensa toimia opinnäytetyömme tilaajana. Näin yhteistyömme alkoi.

Perehtyessämme isyyttä, isäroolia ja sen muutoksia, sekä isän tukemista käsittelevään teoreettiseen tietoon tunsimme olevamme oikeilla jäljillä mitä tulee mielenkiintoisen opinnäytetyön toteuttamiseen. Kartuttaessamme ajankohtaista ja kattavaa teoreettista viitekehystä tutkimuksellemme, pääsimme yhä syvemmälle isyyden muuttuneeseen maailmaan ja siihen vaikuttaneisiin seikkoihin. Teorian myötä saimme myös käsityksen siitä, että isä-lapsiryhmät ovat tulleet kehityskulun seurauksena pinnalle äitiryhmien oheen. Isätoiminta on kuitenkin monelta osin vielä lapsen kengissä, mikä herätti kiinnostuksen selvittää sen todellista luonnetta ja mahdollisia kehitysideoita opinnäytetyön kautta. Opinnäytetyön aihe tuntui myös henkilökohtaisesti merkittävältä, sillä molempien tutkijoiden lapsen on määrä syntyä kesällä 2017. Näin ollen isyys ja sen eri ulottuvuudet ovat olleet läsnä myös omista lähtökohdista käsin katsottuna koko opinnäytetyön työstämisen aikana.

Työstäessämme opinnäytetyön isä-teoriaa, suunnittelimme samalla MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilan toimintakertaa, jossa tutkimus suoritettiin. MLL:n Vaasan yhdistyksen puolesta toimintakerran suunnittelulle annettiin vapaat kädet, mikä mahdollisti toimintakerran mieluisan sisällön isiä ja lapsia ajatellen. Isä-lapsi -iltaperhekahvilan vetäjän kanssa yhteistuumin toimintakerta päätettiin toteuttaa vohveli-illan ympärille, jossa myös lasten aktiviteetit olisi huomioitu. Isät saivat herkuttelun ohella keskustella vertaisten kanssa, lasten piirtäessä ja leikkiessä. Toimintakerta päätettiin isien kesken suoritettuun arvontaa, johon seuraavat vaasalaiset yritykset sponsoroivat palkinnot: K- Citymarket Vaasa Keskusta, The Body Shop, Vaasan Luonnonravinto, Minun/Min ja Ekosoppi.

Kyselylomake tutkimukseen laadittiin tutkimusongelman pohjalta, mitä mahdollisesti relevanttien vastausten saamisen. Kyselylomake valmisteltiin yhteistyössä MLL:n Pohjanmaan piirin ja MLL:n Vaasan yhdistyksen yhdyshenkilöiden kanssa, jolloin tutkimuksessa huomioitiin myös heidän näkökulmansa. Pyrimme rajaamaan kysymykset niin, että ne ovat selkeitä ja niihin on helppo vastata. Lisäksi halusimme kysyä vain sellaisia kysymyksiä, jotka ovat olennaisia tutkimuksemme ja joista on apua MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilan toiminnan kehittämisessä. Tutkimusluvan saamista edelsi huolellinen suunnittelutyö ja MLL:n Pohjanmaan piirin Henna Minkkisen kanssa läpikäydyn kyselylomakkeen hyväksyminen. Yle Kioskin Faija ei ole mutsin apuri –videoon kysyttiin myös asianmukaisesti käyttöoikeus Yle Kioskilta.

Onnistunutta isä-lapsi iltaperhekahvilan toimintakertaa edelsi pitkään jatkunut suunnittelutyö ja aktiivinen isä-lapsi iltaperhekahvilan toimintakerran mainostaminen tutkijoiden, sekä MLL:n Pohjanmaan piirin ja MLL:n Vaasan yhdistyksen yhdyshenkilöiden toimesta. Jännityksen jälkeen suunnittelemaamme isien ja lasten vohveli-iltaan löysi tiensä 7 isää ja 10 lasta, johon olimme todella tyytyväisiä. MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilan toiminnan vetävyyden vaihtelun takia, kattavan tutkimusjoukon tavoittaminen oli tavoitteenamme toiminnan kehittämiseksi.

Toimintakerralla näytettiin viihtyvän, niin lasten kuin aikuisten toimesta. Lapset olivat eri-ikäisiä, lähinnä kuitenkin alle 3 -vuotiaita. Tutkijoiden näkökulmasta positiivista oli myös se, miten avoimesti isät keskustelivat isyydestä, isän roolista ja vanhemmuudesta. Isät olivat selvästi omistautuneita isyyteen. Isät olivat innokkaita kertomaan roolistaan isänä perheessä, sekä esittivät rohkeasti kiinnostuksensa osallistua tutkimukseemme, sekä sitä kautta isä-lapsi iltaperhekahvilan toiminnan kehittämiseen. Isät mainitsivat yhteisen tekemisen mukavaksi asiaksi ja hyväksi syyksi tulla iltaperhekahvilaan. Isät myös esittivät toiveensa isä-lapsi iltaperhekahvilan toiminnallisuuden korostamiseen jatkossa. Yhteinen tekeminen nähtiin vetonaulana sekä itselle, että uusille toimintaan osallistuville isille.

Mielestämme esittelemämme opinnäytetyön tutkimus oli kokonaisuutena hyvin onnistunut. Pysyimme aikataulussa ilman viiveitä, ja työ edistyi tasaiseen tahtiin. Teoreettisen viitekehyksen luominen, sekä tutkimuksellisen isä-lapsi iltaperhekahvilan toimintakerran suunnittelu ja toteutus tuntuivat mielekkäiltä. Tyytyväisyyttä herätti myös aineistonkeruu, johon saimme loppujen lopuksi mukavasti tutkimusjoukkoa. Saatu aineisto oli mielenkiintoinen ja kattava, sekä ennen kaikkea vastasi tutkimusongelmaamme. Aineiston kautta saimme selvyyden siitä, mikä merkitys MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilalla on toimintaan osallistuville isille, sekä saimme käsityksen nykypäivän isäroolista alan asiantuntijoilta, isiltä itseltään. Uskomme, että MLL:n Pohjanmaan piiri ja MLL:n Vaasan yhdistys voivat hyödyntää tutkimustuloksiamme isätoimintansa kehittämiseen.

Opinnäytetyö ja sen myötä suunniteltu ja toteutettu tutkimus on opettanut paljon meille pian valmistuville sosiaalialan ammattilaisille. Tutkimustyö on ollut mielenkiintoista ja laajentanut näkökulmaa sosiaalialan kentästä. MLL:n Pohjanmaan piirin kanssa tehty yhteistyö on lujittanut myös ammatillista identiteettiämme, sekä herättänyt kiinnostuksen työskennellä vanhemmuuden parissa tulevaisuudessa. Esitämme lämpimät kiitokset MLL:n Pohjanmaan piirille ja MLL:n Vaasan yhdistykselle, sekä kaikille tutkimukseemme osallistuville isille ja sponsoreille. Te mahdollistitte meille onnistuneen tutkimuksen toteutuksen ja pitkälle kantavan oppimisprosessin!

Opinnäytetyötä työstäessä mieleen nousi joitakin jatkotutkimusaiheita. Yhtenä jatkotutkimusaiheena olisi mielenkiintoista saada tietoa isän ja lapsen välisestä suhteesta. Isä-lapsisuhteen muodostumista voisi tutkia ryhmätoiminnan ja yhteisen tekemisen kautta. Tutkimuksessa voisi tutkia esimerkiksi sitä, miten MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi -iltaperhekahvilan kaltainen vertaistoiminta vaikuttaa suhteen rakentumiseen omaan lapseen, lähentääkö se sitä ja tuoko se siihen jotain uutta. Tutkimuksen voisi toteuttaa haastatellen sekä isiä että lapsia. Tutkimustulokset isä-lapsisuhteesta ja sen merkityksestä voisivat antaa arvokasta tietoa varhaiskasvatusmaailmaan.

LÄHTEET

Aalto, I. & Kolehmainen, J. 2004. Johdanto isyyksien tutkimiseen. Teoksessa Isäkirja. Mies, vanhemmuus ja sukupuoli, 9-25. Aalto, I & Kolehmainen, J. Keuruu. Otavan kirjapaino Oy.

Castelain-Meunier, C. 2002. The Place of Fatherhood and the Parental Role: Tensions, Ambivalence and Contradictions, 185-201. London. SAGE Publications.

Eerola, Petri. 2008. Isyys liikkeessä. Tutkimus nuorista miehistä, isyydestä ja muutoksesta. Pro gradu -tutkielma. Kasvatustieteiden laitos. Jyväskylän yliopisto.

Envall, M. 2005. Perheen aika. Helsinki. Kirjapaja Oy.

Eskola, J. & Suoranta, J. 2005. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä Gummerus Kirjapaino Oy.

Haataja, A. 2007. Suomalainen äitiys-, isyys ja vanhempainrahajärjestelmä: yllättämisestä alistamiseen? Teoksessa työn ja perheen tasapaino. Säätelyä, tutkimista ja kehittämistä. 14-37. Castren, A. Helsinki. Helsingin yliopisto.

Hiilamo, H. 2006. Akantappolaista isäkiintiöön. Perhepolitiikan pitkä linja Suomessa ja Ruotsissa. Vaajakoski. Gummerus Kirjapaino Oy.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2013. Tutki ja kirjoita. Uud. painos. Porvoo. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Huttunen, J. 2001. Isänä olemisen uudet suunnat. Juva. PS-kustannus.

Huttunen, J. 1999. Muuttunut ja muuttuva isyys. Teoksessa Mies ja muutos. Kriittisen miestutkimuksen teemoja, 169-193. A. Jokinen. Tampere. Tampere University Press.

Isätoimikunnan mietintö 1999. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.

Juvakka, E & Viljamaa, J. 2002. Miehen mittainen isä. Juva. WS Bookwell.

Jämsä, J. 2010. Miesten synnytyksen jälkeinen masennus. Teoksessa Isyyden kielletyt tunteet, 60-74. Jämsä, J & Kallioma, S. Helsinki. Vammalan kirjapaino.

Kabat-zinn, M & J. 2011. Jokapäiväiset ilonaiheet. Vanhemmuus ja tietoinen läsnäolo. Helsinki. Basam books Oy.

Lanne, Viivi. 2014. Muuttuva isyys, erovanhemmuus ja sukupuoli. Diskursiivianalyttinen tutkimus etä-isyys ja sosiaalityön kohtaamisesta internetin keskustelupalstalla. Pro gradu -tutkielma. Sosiaalitieteiden laitos. Turun yliopisto.

L 13.1.2015/11. Isyyslaki. Säädös säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 4.2.2016. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20150011>

L 20.1.2012/22. Adoptiolaki. Säädös tietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 4.2.2016 ja 10.9.2016.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2012/20120022#Pidp1018640>

Lehtonen, M. 2007. Voiko isä olla lapsen hyvä huoltaja? Teoksessa Mies vailla tasa-arvoa, 52-61. Toim. Kotro, A & Sepponen, H. Jyväskylä. Gummerus Kirjapaino Oy.

Maffesoli, M. 1995. Maailman mieli. Yhteisöllisen tyylin muodoista. Suom. Mika Määttänen. Gaudeamus.

Metsämuuronen, J. 2006. Laadullisen tutkimuksen käsikirja. Jyväskylä. Gummerus Kirjapaino Oy.

MLL 2017 a. Ajatuksia isyydestä. Viitattu 2.4.2017
http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/vanhemmuus_ja_kasvatus/isyys/

MLL 2017 b. Tietoa MLL:stä. Viitattu 1.4.2017: <https://www.mll.fi/mll/>

Mielenterveyden keskusliitto. 2016. Vertaistoiminta. Palvelut. Viitattu 20.10:
<http://mtkl.fi/palvelut/vertaistoiminta/>

Miessakit ry. 2015. Miessakit 20 vuotta. Juhlavuoden artikkelisarja. Nykyaikainen isyys kuulluksi, näkyväksi ja osallistuvaksi. Julkaistu 3.3.2015. Viitattu 18.10:
http://www.miessakit.fi/fi/miessakit_20-vuotta/juhlavuoden_artikkelisarja/?itemid=6968&a=viewItem

Mykkänen, J. & Aalto, I. 2010. Isyyden ihanteet, arki ja kokemukset. Raportti isyyden tutkimuksesta Suomessa. Nuorisotutkimusseura, verkkojulkaisuja 34. Viitattu 8.4.2017:
<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/isyydenihanteet.pdf>

Nummi, Susanna. 2007. Isät hoivaisyydestä keskustelemassa: ”Kun aikaisemmin on vaan ollu leiväntuoja ja nyt illat menee kun vie jätkiä jääkiekkoharkkoihin”. Pro gradu -tutkielma. Kasvatustieteiden laitos. Jyväskylän yliopisto.

Oikeusministeriö. 2015. Uusi isyyslaki mahdollistaa isyyden tunnustamisen jo äitiysneuvolassa. Julkaistu 8.12.2015.
<http://www.oikeusministerio.fi/fi/index/ajankohtaista/tiedotteet/2015/12/uusiisyyslakimahdollistaaisyydentunnustamisenjoaitiysneuvolassa.html>

Perhevapaat ja työelämän tasa-arvo. 24/2009. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. Työ ja yrittäjyys. Edita Publishing Oy.

Rantalaiho, M. 2003. Pohjoismaisen isyyspolitiikan isyyskuva. Teoksessa Perhe murroksessa. Kriittisen perhetutkimuksen jäljillä, 202-227. Toim. Forsberg, H. & Nätkin, R. Helsinki. Yliopistopaino.

- Rotkirch, A. 2014. Yhdessä. Lapsen kasvatus ei ole yksilölaji. Helsinki. WSOY.
- Rönkä, R & Rönkä, T. 1994. Isän viisautta. Tasapainoon ja eheyteen isänä, äitinä, puolisona ja kasvattajana. Saarijärvi. Saarijärven Offiset Oy.
- Salmela, Esa 2005. Isälapsiryhmät. Vanhasta isyydestä uuteen isyyteen. Pro gradu -tutkielma. Kasvatustieteen laitos. Jyväskylän yliopisto.
- Sevon, E & Huttunen, J. 2002. Odottavan äidin vastuu. Teoksessa Perhe ja vanhemmuus. Suomalainen perhe-elämä ja sen tukeminen, 72-98. Rönkä, A & Kinnunen, U. Keuruu. Otavan kirjapaino Oy.
- Sinkkonen, J & Korhonen, L. Pulassa lapsen kanssa. Helsinki. Kustannus Oy Duedecim.
- Sinkkonen, J. 2012. Isäksi ensi kertaa. Helsinki. WSOY.
- Sinkkonen, J. 2008. Mitä lapsi tarvitsee hyvään kasvuun. Helsinki. WSOY.
- Sinkkonen, J. 1998. Yhdessä isän kanssa. Helsinki. WSOY.
- STM. 2013. Lapsi- ja perhepolitiikka Suomessa. Sosiaali- ja terveysministeriön esitteitä 9/2013. Viitattu 18.10: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/104415/URN_ISBN_978-952-00-3374-3.pdf?sequence=1
- Sund, R. 2007. Ero, isä ja huoltajuustaistelu. Teoksessa Mies vailla tasa-arvoa, 62-70. Toim. Kotro, A & Sepponen, H. Jyväskylä. Gummerus Kirjapaino Oy.
- SVAHN. 2017. Kumpi vanhempi soveltuu lähivanhemmaksi? Viitattu 2.4.2017. <http://www.svahn.fi/kumpi-vanhempi-soveltuu-paremmiin-lahivanhemmaksi>
- THL. 2015. Perhevapaita käyttävien isien työpakoilla perhevapaisiin suhtaudutaan myönteisesti. Perhevapaatutkimus. Hankkeet ja ohjelma. Julkaistu 26.3.2015. Viitattu 21.10: <https://www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/hankkeet-ja-ohjelmat/perhevapaatutkimus/tuloksia/perhevapaita-kayttavien-isien-tyopaikoilla-vapaisiin-suhtaudutaan-myonteisesti>
- THL. 2016. Perhevapaajärjestelmä ja korvaukset. Perhevapaatutkimus. Hankkeet ja ohjelma. Viitattu 20.10: <https://www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/hankkeet-ja-ohjelmat/perhevapaatutkimus/perhevapaajarjestelma-ja-korvaukset>
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2006. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä. Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Valkonen, L. 1995. Kuka on minun vanhempani? Perhehoitonoorten vanhempi-suhteet. Stakes tutkimuksia 52. Saarijärvi. Gummerus Kirjapaino Oy.

Vaasan kaupunki. Isäneuvola. Viitattu: 5.3.2017:
<https://www.vaasa.fi/palvelut/isaneuvola>

Viljamaa, M-L. 2003. Neuvola tänään ja huomenna. Vanhemmuuden tukeminen, perhekeskeisyys ja vertaistuki. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä. Viitattu 11.10.2016. <http://urn.fi/URN:ISBN:951-39-1427-5>

Vilkkä, H. 2005. Tutki ja kehitä. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Vuori, J. 2004. Isyyden mallit ja isien valinnat. Teoksessa Isäkirja. Mies, vanhemmuus ja sukupuoli, 29-63. Aalto, I. & Kolehmainen, J. Keuruu. Otavan kirjapaino Oy.

Vuori, J. 2003. Äitiyden ainekset. Isästä hoivaaja? Teoksessa Perhe murroksessa. Kriittisen perhetutkimuksen jäljillä, 51-54. Forsberg, H & Nätkin, R. Helsinki. Yliopistopaino.

Yle Kioski. Faija ei ole mutsin apuri. Viitattu 5.3.2017
<https://www.facebook.com/ylekioski/videos/1644038382554274/>

Toiminnallinen isä-lapsi iltaperhekahvila
25.1.2017 klo 17-19

- Vohvelitarjoilua,
- Leikkiä + Piirtämistä lapsille,
- Mukavaa yhdessäoloa ja keskustelua nyky-isyydestä, sekä huippukiva arvonta isille!

Toimintakerralla mukana 2 sosionomiopiskelijaa
- keräävät aineistoa opinnäytetyöhönsä.

LIITE 2

2(4)

Saatekirje MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi-iltaperhekahvilan toimintaan osallistuville isille

Olemme kaksi sosionomiopiskelijaa Vaasan ammattikorkeakoulusta. Tutkimme opinnäytetyössämme nykypäivän isyyttä, ja isien vertaistukea isän vanhemmuuden tukena. Tarkoituksenamme on selvittää teiltä MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi-iltaperhekahvilassa käyviltä isiltä, millaista tukea tämä vertaistoiminta tuo mahdollisesti teidän vanhemmuuteenne. Aineistonkeruumenetelmänä käytämme havainnointia sekä kyselylomaketta. Saadun tiedon perusteella on tarkoitus kehittää MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi-iltaperhekahvilan toimintaa, sekä kartuttaa tietoa nykypäivän isyydestä.

Kyselylomakkeiden jakaminen suoritetaan 25.1.2017 isä-lapsi-iltaperhekahvilan toimintakerralla. Osallistuminen on vapaaehtoista ja sen voi keskeyttää missä vaiheessa itse haluaa. Meidän lisäksi aineistoa analysoi ainoastaan opinnäytetyöohjaajamme Ahti Nyman. Anonyymejä vastauksianne kunnioitetaan ja aineisto hävitetään työn valmistuttua. Valmis opinnäytetyö tulee löytymään meidän nimillämme Theseuksesta (www.theseus.fi), jossa se on kaikkien luettavissa.

Kiitos jo etukäteen vastauksistanne, sekä kiinnostuksestanne osallistua tutkimukseemme! ☺

Anna Korhonen & Juliaana Jussila

LIITE 3

3(4)

Kyselylomake MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi-iltaperhekahvilan toimintaan osallistuville isille

1. **Mitä ajatuksia Yle Kioskin “Faija ei ole mutsin apuri” -video mahdollisesti herätti sinussa?**
2. **Mitä ajattelet nykypäivän isäroolista?**
3. **Millainen nykypäivän isärooli on mielestäsi suhteessa toiseen vanhempaan?**
4. **Kuinka usein käyt MLL:n Vaasan yhdistyksen isä-lapsi-iltaperhekahvilassa?**
5. **Mikä saa sinut käymään isä-lapsi-iltaperhekahvilassa?**
6. **Miten isä-lapsi-iltaperhekahvila on mahdollisesti vaikuttanut vanhemmuuteesi?**
7. **Millaista tukea sinä isänä mahdollisesti kaipaisit?**
8. **Miten motivoisit myös muita isiä osallistumaan isä-lapsi-iltaperhekahvilan toimintaan?**

LIITE 4

4(5)

Litterointi**YLE Kioski: 6 asiaa faijana olemisesta. "Faija ei ole mutsin apuri."**

Aika 00.00-01.28

Videossa taustamusiikkia puheen taustalla.

01 Petski: Faija ei oo lastenvahti. Eikä se oo himassa "vähän auttamassa". Faija on toinen vanhempi, (0,5) eikä mutsin apuri.

02: (4)

03: Petski: Ne ei aina usko.

04: (2)

05: (Lapsen itkua).

06 Petski: Vauvafaija on pop pop pop. Siis koko maailma on auki, jos sulla on vauva kainalossa. Sulle avataan ovia, sä saat etuilla jonoissa, sulle hymyillään.

Aattele (kuiskaamalla), Suomessa.

07 Petski: Älä välitä muiden nyrpeistä naamoista. Älä koe ahdistusta siitä, et sun lapses saattaa vituttaa jotain. Mulkkuilu ja äänet kuuluu lapsen ominaistehtäviin. Ja mitä sitten jos jengillä on naama norsun (kilaus)..

08: (1)

09: (Lapsen itkua)

10: Petski: Saat nauttii olostas ilman lapsia. Se on ihan ookoo tuntee helpotusta ku sä laitat aamulla daagiksen oven kiinni tai lähet töihin. On sulla niitä kuule ikävä jo sitte illasta.

11 Petski: Kyllä. (0,5) Sulla voi tulla väkivaltaisia ajatuksia sun lastas kohtaan kun se huutaa, potkii, puree. Tää on hyvä tiedostaa (0,5), ja laitonta on vaan teko.

12: (5)

13: (surinaa) Ohömm

14 Petski: Sä tuut olee fyysisesti muuttumaton läpi koko vauva ja raskausajan. mutta (0,5) sun partneris. se vetää kuule ihmisestä yhden hengen yksiöön ja siitä ateria-automaatiks. Joten (maiskaus), mitäs jos sä vaan halaisit sitä sen sijaan, kun sä vaan itket et nyt ei oo tarpeeks seksii.

15: (1)

5(6)

16: Hahhahah (Naurua)